

Dopad Covid-19 na ekonomiku České republiky

Radka Valášková

Bakalářská práce
2021

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta logistiky a krizového řízení

Ústav krizového řízení

Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení:	Radka Valášková
Osobní číslo:	L18102
Studijní program:	B3909 Procesní inženýrství
Studijní obor:	Ovládání rizik
Forma studia:	Kombinovaná
Téma práce:	Dopad Covid-19 na ekonomiku České republiky

Zásady pro vypracování

1. Na základě studia odborné literatury zpracujte literární rešerši zabývající se makroekonomickými ukazateli.
2. Analyzujte současný stav dopadů pandemie na ekonomiku ČR a přijatých opatření.
3. Na základě výsledků analýzy zformulujte závěry a zhodnoťte výsledky analýz.

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

1. JUREČKA, Václav. *Makroekonomie, 3. aktualizované a rozšířené vydání*. Praha: Grada Publishing, 2017. ISBN 978-80-271-0251-8.
2. ROJÍČEK, Marek, Vojtěch SPĚVÁČEK, Jan VEJMĚLEK, Eva ZAMRAZILOVÁ a Václav ŽDÁREK. *Makroekonomická analýza – teorie a praxe*. Praha: Grada Publishing, 2016. ISBN 978-80-247-5858-9.
3. SOUKUP, Jindřich, Vít POŠTA, Pavel NESET a Tomáš PAVELKA. *Makroekonomie, 3. aktualizované a doplněné vydání*. Praha: Management Press, 2018. ISBN 978-80-7261-537-7.

Další odborná literatura dle doporučení vedoucího bakalářské práce.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Eva Hoke, Ph.D.**
Ústav krizového řízení

Datum zadání bakalářské práce: **1. prosince 2020**

Termín odevzdání bakalářské práce: **14. května 2021**

L.S.

---

doc. Ing. Zuzana Tučková, Ph.D.
děkanka

Ing. et Ing. Jiří Konečný, Ph.D.
ředitel ústavu

V Uherském Hradišti dne 2. prosince 2020

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považuji se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracovala samostatně a použitou literaturu jsem citovala. V případě publikace výsledků budu uvedena jako spoluautor.
- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou obsahově totožné.

V Uherském Hradišti, dne: 10. 5. 2021

Jméno a příjmení studenta: Radka Valášková

.....
podpis studentky

ABSTRAKT

Předložená bakalářská práce se zabývá analýzou dopadu Covid-19 na ekonomiku České republiky. Teoretická část je věnována literární rešerši k základním ekonomickým pojmům. Na teoretická východiska navazuje analytická část, která je zacílena především na porovnání hrubého domácího produktu a nezaměstnanosti a vlivu přijatých opatření na zmírnění dopadu Covid-19 na hospodářskou politiku České republiky. Jako podpůrné metody byly použity SWOT analýza a regresní analýza. Závěr práce již patří shrnutí.

Klíčová slova: makroekonomie, hrubý domácí produkt, nezaměstnanost, Covid-19

ABSTRACT

The presented bachelor thesis deals with the analysis of the impact of Covid-19 on the economy of the Czech Republic. The theoretical part is devoted to a literature search on basic economic concepts. The theoretical basis is followed by an analytical part, which focuses primarily on comparing gross domestic product and unemployment and the impact of measures taken to mitigate the impact of Covid-19 on the economic policy of the Czech Republic. SWOT analysis and regression analysis were used as supporting methods. The conclusion of the work already includes a summary.

Keywords: macroeconomics, gross domestic product, unemployment, Covid-19

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucí mé bakalářské práce, Ing. Evě Hoke, Ph.D. za odborné vedení, rady a připomínky, které mi velmi pomohly k vypracování mé bakalářské práce.

Současně bych ráda poděkovala mé rodině za podporu a trpělivost, kterou mi poskytli nejen při zpracování mé práce.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 ZÁKLADNÍ INFORMACE O ČESKÉ REPUBLICE	12
1.1 EKONOMICKÁ SITUACE.....	12
1.2 PRŮMYSL	12
1.3 ZAMĚSTNANOST.....	13
1.4 ZAHRANIČNÍ OBCHOD.....	13
2 PANDEMIE COVID-19.....	14
2.1 PANDEMIE COVID-19 V ČR A VE SVĚTĚ	14
2.2 FORMY OPATŘENÍ V ČR V BOJI PROTI COVID-19	14
2.2.1 Nouzový stav.....	15
2.2.2 Krizová opatření.....	16
2.2.3 Mimořádná opatření	17
2.2.4 Další typy opatření	18
3 MAKROEKONOMICKÁ ROVNOVÁHA OTEVŘENÉ EKONOMIKY	20
3.1 HLAVNÍ MAKROEKONOMICKÉ VELIČINY.....	20
3.1.1 Hrubý domácí produkt	20
3.1.2 Nezaměstnanost.....	21
3.1.3 Inflace.....	22
3.1.4 Platební bilance	22
3.2 VZTAHY MEZI MAKROEKONOMICKÝMI VELIČINAMI	22
3.2.1 Inflace a nezaměstnanost.....	23
3.2.2 Nezaměstnanost a produkční mezera	23
3.3 MAKROEKONOMICKÁ ROVNOVÁHA.....	24
3.3.1 Agregátní poptávka	24
3.3.2 Agregátní nabídka	24
3.3.3 Makroekonomická rovnováha.....	24
3.3.4 Faktory ovlivňující agregátní nabídku	25
3.3.5 Faktory ovlivňující agregátní poptávku	25
3.4 MOŽNOSTI OVLIVŇOVÁNÍ EKONOMIKY	26
3.4.1 Úloha vlády a fiskální politika	26
3.4.2 Monetární politika.....	28
4 SHRUTÍ TEORETICKÉ ČÁSTI.....	29
II PRAKTICKÁ ČÁST.....	30
5 ÚVOD DO PRAKTICKÉ ČÁSTI.....	31
5.1 CÍLE A VYBRANÉ METODY.....	31
5.2 SWOT ANALÝZA	31

5.2.1	SWOT z pohledu národního hospodářství ČR.....	32
5.2.2	SWOT – strategie řízení.....	34
6	OPATŘENÍ V BOJI PROTI PANDEMII A JEJICH NÁVAZNOST NA STÁTNÍ ROZPOČET.....	36
6.1	OPATŘENÍ V BOJI PROTI PANDEMII.....	36
6.1.1	Program Antivirus.....	36
6.1.2	Program Covid - Nájemné.....	37
6.1.3	Program Covid - Kultura.....	37
6.1.4	Balíček na obnovu kultury.....	37
6.1.5	Program Covid - Sport.....	37
6.1.6	Program Covid - Ošetřovné pro zaměstnance včetně DPP.....	37
6.1.7	Program ošetřovné pro OSVČ.....	38
6.1.8	Kompenzační bonus – přímá podpora OSVČ.....	38
6.1.9	Kompenzační bonus pro malé s.r.o.....	38
6.1.10	Program AGRICovid.....	39
6.1.11	Program Covid - Lázně.....	39
6.1.12	Program Covid - Ubytování.....	39
6.1.13	Program Covid – Školy v přírodě.....	39
6.1.14	Program Covid - Gastro.....	39
6.1.15	Program Czech Rise Up – Chytrá opatření proti Covid-19.....	39
6.1.16	Program Technologie Covid-19.....	40
6.1.17	Mimořádná dotace na odměny pro sociální pracovníky na obecních úřadech.....	40
6.1.18	Mimořádná dotace na finanční ohodnocení zaměstnanců v sociálních službách.....	40
6.1.19	Mimořádná dotace na financování zvýšených provozních výdajů a sanaci výpadku příjmů v sociálních službách.....	41
6.1.20	Dotáční program na podporu mimořádného finančního ohodnocení zaměstnanců poskytovatelů lůžkové péče.....	41
6.1.21	Další programy související se státním rozpočtem.....	41
6.2	NÁVAZNOST OPATŘENÍ NA STÁTNÍ ROZPOČET.....	41
7	ANALÝZA VÝVOJE HRUBÉHO DOMÁCÍHO PRODUKTU A MÍRY NEZAMĚSTNANOSTI V ČR.....	43
7.1	HRUBÝ DOMÁCÍ PRODUKT.....	43
7.2	MÍRA NEZAMĚSTNANOSTI.....	44
7.3	VZTAH HDP A NEZAMĚSTNANOSTI V ČR.....	45
7.3.1	Stanovení lineárního regresního modelu závislosti míry nezaměstnanosti na HDP v ČR v období 2010 - 2020.....	46
7.3.2	Analýza vztahu HDP a míry nezaměstnanosti v ČR pomocí regresní analýzy v průběhu pandemie Covid-19.....	49
7.4	VYHODNOCENÍ.....	53
	ZÁVĚR.....	54
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	55
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	61

SEZNAM OBRÁZKŮ	62
SEZNAM TABULEK.....	63
SEZNAM GRAFŮ	64

ÚVOD

Pandemie Covid-19 je pro naši ekonomiku, a nejen tu naši, extrémní zátěží a krizí. Zdravotní krize se rychlostí blesku přelila do hospodářské krize s dosud neznámými důsledky pro finanční stabilitu. Česká republika se řadí mezi vyspělé země se stabilní ekonomikou s minimálními výkyvy makroekonomických ukazatelů a se silnou finanční stabilitou. Situace s pandemií Covid-19 je, nejen v novodobé historii České republiky, bezprecedentní. Krize takového charakteru dokáže ochromit ekonomiku ve velkém rozsahu, zejména z důvodu preventivních opatření aplikovaných v rámci boje proti Covid-19.

Cílem předložené bakalářské práce je zanalyzovat a zhodnotit dopady pandemie Covid-19 na ekonomiku ČR. Vzhledem k tomu, že makroekonomických ukazatelů je více a zcela jistě by nebylo možné obsáhnout všechny v rámci rozsahu bakalářské práce, byly vybrány dvě proměnné, a to hrubý domácí produkt a nezaměstnanost v České republice, které byly zkoumány. Další z dílčích cílů je charakterizovat následky přijatých vládních opatření na ekonomiku ČR.

Teoretická část se věnuje základním makroekonomickým pojmům, stejně tak jako makroekonomické rovnováze, která je stěžejní pro pochopení základních souvislostí. Dále jsou objasněna krizová a mimořádná vládní opatření vydaná vládou ČR. Samostatná kapitola je věnována též samotné charakteristice České republiky a jejím stabilizačním politikám - a to fiskálním a monetárním opatřením.

Teoretické souvislosti jsou následně zkoumány v praktické části. Prostřednictvím SWOT analýzy jsou charakterizovány silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby národního hospodářství. Značná část pozornosti je věnována vydaným opatřením, která mají za cíl minimalizovat negativní dopad na nezaměstnanost v České republice. Stěžejní analýzou je regresní analýza, jež zkoumá vývoj hrubého domácího produktu a nezaměstnanosti. Závěr bakalářské práce shrnuje zjištěné poznatky a souvislosti.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 ZÁKLADNÍ INFORMACE O ČESKÉ REPUBLICĚ

Česká republika je vnitrozemský stát ve střední Evropě. Sousedními státy jsou Německo, Polsko, Slovensko a Rakousko. Měna je Česká koruna. Rozloha České republiky je 78 866 km². Česká republika (dále jen ČR) se dělí na 14 krajů.

Ke 30. 9. 2020 bylo v ČR evidováno 10 707 839 obyvatel. U obyvatel ČR převládá římsko-katolická víra (39,2 %), vysoké procento obyvatel je bez vyznání (39,7 %). Česká republika v roce 1999 vstoupila do NATO a od roku 2004 je platným členem Evropské unie. Stejně tak je členem mnoha významných institucí, jako např. Evropský měnový fond a Světová zdravotnická organizace.

Česká republika je zemí s vyspělou tržní ekonomikou orientovanou na export. Jejím základem jsou průmysl a služby, pracuje zde 60 % produktivního obyvatelstva. Mezi hlavní odvětví průmyslu v České republice patří průmysl chemický, strojírenský, potravinářský, elektrotechnický a hutnický.

1.1 Ekonomická situace

Domácí ekonomika si v posledních letech dle údajů Českého statistického úřadu k roku 2019 udržuje stabilní růstové tempo. Největší vliv na růst má spotřeba domácností a zahraniční obchod. Roste význam odvětví služeb, oproti tomu průmysl stagnuje především vlivem oslabení zahraniční poptávky. Česká republika se celosvětově řadí do první dvacítky v oblasti vývoje nových technologií. V posledním čtvrtletí roku 2019 vstoupila Česká ekonomika dle statistických šetření do fáze zpomalení. (Odbor ekonomických analýz, 2020)

1.2 Průmysl

V průmyslovém odvětví posiluje dle údajů roku 2019 výroba motorových vozidel, elektrických zařízení a farmaceutických produktů. Česká republika je silná v oblasti nanotechnologií, slabiny jsou v mikro/nano elektronice. Z mezinárodních srovnání vyplývá, že Česká republika se v klíčových technologiích nachází v první světové dvacítké zemí. Velký význam pro postavení průmyslu má zpracovatelský průmysl v Evropské unii, především v Německu, které patří mezi nejsilnější zahraniční partnery pro Českou republiku. Bariérami dalšího růstu průmyslu jsou nedostatek kvalifikovaných pracovníků, růst cen vstupů, ale také nedostatečná zahraniční poptávka. Tu ovlivňují také obchodní války a vývoj čínského automobilového průmyslu, který dopadá zejména na německou ekonomiku a zprostředkovaně i na českou. (Odbor ekonomických analýz, 2020)

1.3 Zaměstnanost

Česká republika se dle statistických údajů roku 2019 řadí mezi země s nejnižší mírou nezaměstnanosti ze všech zemí Evropské unie. Vysoká nabídka volných pracovních míst překonávala v předkrizovém roce (2019) počet nezaměstnaných a vytvářela tak nejen tlaky na růst mezd, ale také výraznější zapojení zahraničních pracovníků. Nedostatek pracovníků je bariérou rychlejšího růstu ekonomiky. Dochází ke zvýšení hranice pro odchod do starobního důchodu a prodloužení doby přípravy na povolání, roste počet pracujících ve věku 55 – 59 let a ve věku 65 a více let. V sektoru služeb, především v sekcích zdravotnictví a sociální péče, ubytování, stravování a pohostinství, byl v roce 2019 registrován růst zaměstnanosti. Naopak v zemědělství došlo v roce 2019 k výraznému snížení zaměstnanosti. Míra zaměstnanosti osob ve věku 15 – 64 let dosáhla v roce 2019 75,3 %. Obecná míra nezaměstnanosti u populace ve věku 15-64 let se v roce 2019 meziročně snížila na 2,2 %. Nejvyšší podíl nezaměstnaných byl v roce 2019 v Moravskoslezském kraji. Průměrná hrubá měsíční nominální mzda se v roce 2019 zvýšila na 33 697 Kč. Přibližně 2/3 zaměstnanců na ni však nedosáhlo. (Odbor ekonomických analýz, 2020)

1.4 Zahraniční obchod

Zahraniční obchod České republiky udržoval v roce 2019 stabilní tempo růstu. Hlavní vývozní komoditou byly stroje a dopravní prostředky, silně byla zastoupena především silniční vozidla a subdodávky pro automobilový průmysl. Samotný podíl výroby motorových vozidel na vývozu posílil v roce 2019 na 20 %. Do zemí Evropské unie směřovalo v roce 2019 více než 80 % českého vývozu. Nejsilnějším zahraničním partnerem České republiky bylo Německo, následováno Slovenskem. Zápornou bilanci měla Česká republika s asijskými zeměmi. Vazba české ekonomiky na obchod se zahraničím, resp. na vývoz, se projevovala vysokým podílem zahraničního obchodu na hrubém domácím produktu. (Odbor ekonomických analýz, 2020)

2 PANDEMIE COVID-19

Počátek pandemie Covid-19 je datován k 31. prosinci 2019, kdy byly první případy hlášeny v čínském městě Wu-Chan v provincii Chu-Pej. V České republice byly první tři případy nákazy novým koronavirem prokázány 1. března 2020. Onemocnění Covid-19 je způsobeno novým typem koronaviru s odborným označením SARS-CoV-2. Jedná se o vysoce infekční onemocnění, které se projevuje zejména horečkami, respiračními potížemi (kašel, dušnost), bolestí svalů a únavou. U starších a chronicky nemocných osob může nemoc mít vážnější průběh a může vést i k úmrtí. (Ministerstvo zdravotnictví České republiky, 2020a)

2.1 Pandemie Covid-19 v ČR a ve světě

První statistiky nakažených v ČR hovořily o jednotkách, postupně pak desítkách a stovkách nakažených. V průběhu letních měsíců roku 2020 došlo k útlumu přenosu onemocnění Covid-19 a s nastupujícími podzimními a zimními měsíci pak k prudkému nárůstu v řádech tisíců osob denně. K 24. dubnu 2021 bylo v České republice evidováno celkem 1 619 383 případů (osob s pozitivním nálezem viru SARS-CoV-2), 28 962 zemřelých s pozitivním testem na SARS-CoV-2. (Ministerstvo zdravotnictví České republiky, 2021)

Celosvětově bylo k 24. dubnu 2021 evidováno celkem 145 216 414 případů (osob s pozitivním nálezem viru SARS-CoV-2), 3 079 390 zemřelých s pozitivním testem na SARS-CoV-2. Covid-19 se rozšířil celkem do 223 zemí, oblastí či samostatných území. (World Health Organization, 2021)

2.2 Formy opatření v ČR v boji proti Covid-19

Za účelem zmírnění pandemie onemocnění Covid-19 jsou jak ve světě, tak v ČR přijímána vládami nejružnější opatření. V ČR jsou tato opatření přijímána v rámci následujícího legislativního rámce:

- 1/1993 Sb. Ústava České republiky
- 2/1993 Sb. Listina základních práv a svobod
- 110/1998 Sb. Ústavní zákon
- 240/2000 Sb. Zákon o krizovém řízení a o změně některých zákonů
- 258/2000 Sb. Zákon o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů

Hlavním cílem nastavení veškerých opatření je přerušit či zmírnit šíření nákazy a zastavit pandemii v co nejkratším čase. Při závažné infekci, jako je Covid-19, která se přenáší cestou kontaminovaných kapének, je třeba předcházet koncentraci lidí zejména v uzavřeném prostoru. Bylo proto potřebné použít nástroje, jak regulovat provoz takových míst a současně snížit počet sociálních kontaktů, které vedou k šíření onemocnění.

2.2.1 Nouzový stav

Nouzový stav je vyhlášen v souladu se zákonem č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky. Dle článku 5 může vláda vyhlásit nouzový stav v případě živelních pohrom, ekologických nebo průmyslových havárií, nehod, nebo jiného nebezpečí, které ve značném rozsahu ohrožují životy, zdraví, nebo majetkové hodnoty anebo vnitřní pořádek a bezpečnost. V případě nebezpečí z prodlení může tento stav vyhlásit předseda vlády. V takovém případě musí být jeho rozhodnutí do 24 hodin schváleno nebo zrušeno vládou. O vyhlášení nouzového stavu musí být neprodleně informována Poslanecká sněmovna, která může toto rozhodnutí zrušit. (Česko, 1998)

Nouzový stav se může vyhlásit jen s uvedením důvodů na určitou dobu a pro určité území. Současně s vyhlášením nouzového stavu musí vláda vymezit, která práva stanovená ve zvláštním zákoně (zákon č. 240/2000 Sb., krizový zákon) a v jakém rozsahu se v souladu s Listinou základních práv a svobod omezují a které povinnosti a v jakém rozsahu se ukládají. Nouzový stav se může vyhlásit nejdéle na dobu 30 dnů. Uvedená doba se může prodloužit jen po předchozím souhlasu Poslanecké sněmovny. Nouzový stav končí uplynutím doby, na kterou byl vyhlášen, pokud vláda nebo Poslanecká sněmovna nerozhodnou o jeho zrušení před uplynutím této doby. (Česko, 1998)

Pro území České republiky z důvodu ohrožení zdraví v souvislosti s prokázáním výskytu koronaviru (označovaný jako SARS CoV-2) na území České republiky byl vládou vyhlášen nouzový stav:

- od 12. března 2020 na 30 dnů, následně vládou na základě schválení Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR prodloužen nejprve do 30. dubna 2020 a následně ještě prodloužen do 17. května 2020.

- od 5. října 2020 na 30 dnů, následně vládou na základě schválení Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR prodloužen nejprve do 20. listopadu 2020 a následně ještě postupně prodloužen do 14. února 2021.

(Vláda České republiky, 2021a)

2.2.2 Krizová opatření

Krizová opatření jsou vyhlášována vládou v souladu s ustanoveními § 5 a § 6 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů, pro řešení vzniklé krizové situace. Krizová opatření mohou být vydávána za nouzového stavu nebo za stavu ohrožení státu, na nezbytně nutnou dobu v nezbytně nutném rozsahu. Vláda je v souladu se zněním krizového zákona oprávněna nařídít evakuaci osob a majetku z vymezeného území, je oprávněna nařídít zákaz vstupu, pobytu a pohybu osob na vymezených místech nebo území, uložit pracovní povinnosti, výpomoci nebo povinnosti poskytnout věcné prostředky. (Česko, 2000a)

Krizová opatření byla vyhlášována a nastavována tak, aby bylo zajištěno zmírnění šíření Covid-19 a tím snaha o zmírnění zahlcení nemocnic a snížení úmrtnosti osob.

V době pandemie onemocnění Covid-19 byla přijata následující opatření:

- Opatření k omezení hromadných akcí
- Opatření o omezení provozu orgánů veřejné moci a správních orgánů
- Opatření o omezení provozu škol a školských zařízení
- Opatření o zákazu návštěv ve zdravotnických zařízeních a zařízeních sociálních služeb
- Opatření k zajištění poskytování zdravotních služeb poskytovateli zdravotních služeb a k zajištění činnosti orgánů ochrany veřejného zdraví po dobu trvání nouzového stavu
- Opatření o pracovní povinnosti studentů
- Opatření o provádění periodických zdravotních prohlídek
- Opatření o možnosti urychlení změny zaměstnavatele pro cizince pobývající v ČR
- Opatření o zákazu návštěv ve vazebních věznicích, věznicích a v ústavech pro výkon zabezpečovací detence
- Opatření o zákazu volného pohybu osob
- Opatření o zákazu maloobchodního prodeje a služeb
- Opatření o provozu datových schránek zdarma

- Opatření k zajištění kritické infrastruktury

(Vláda České republiky, 2020b)

2.2.3 Mimořádná opatření

Mimořádná opatření jsou vyhlášována a ukončována v souladu s ustanovením § 69 a § 82 zákona č. 258/2000 Sb. k ochraně obyvatelstva v nezbytně nutném rozsahu příslušným orgánem ochrany veřejného zdraví. Pokud je to nezbytné k realizaci opatření na ochranu veřejného zdraví, vyžádá si poskytovatel zdravotních služeb nebo orgán ochrany veřejného zdraví součinnost Policie České republiky. Místní příslušnost orgánu ochrany veřejného zdraví se řídí místem výskytu infekčního onemocnění. (Česko, 2000)

Mohou být vyhlášena plošně pro celou Českou republiku nebo lokálně, či regionálně v rámci působnosti orgánů veřejného zdraví.

Celoplošně nařizovalo mimořádná opatření související s Covid-19 Ministerstvo zdravotnictví, a to dle § 69 a § 80 zákona č. 258/2000 Sb. k ochraně obyvatelstva a prevenci nebezpečí vzniku a rozšíření onemocnění Covid-19 způsobené novým koronavirem SARS-CoV-2. (Česko, 2000b)

V době pandemie onemocnění Covid-19 byla přijata následující opatření:

- Opatření zákazu pohybu a pobytu bez ochranných prostředků dýchacích cest (nos, ústa) jako je respirátor, rouška, ústenka, šátek, šál nebo jiné prostředky, které brání šíření kapének ve všech vnitřních prostorech staveb, mimo bydliště nebo místo ubytování (např. hotelový pokoj), v prostředcích veřejné dopravy, na nástupišti, v přístřešku a čekárně veřejné dopravy, v motorových vozidlech, ledaže se v motorovém vozidle nachází pouze osoby z jedné domácnosti, na všech ostatních veřejně přístupných místech v zastavěném území obce, kde dochází na stejném místě a ve stejný čas k přítomnosti alespoň 2 osob vzdálených od sebe méně než 2 metry, nejedná-li se výlučně o členy domácnosti;
- Opatření při vstupu do České republiky
- Opatření v oblasti maloobchodu a služeb
- Opatření v oblasti zdravotních a sociálních služeb
- Opatření ohledně antigenního testování a použití ochranných prostředků

(Vláda České republiky, 2020a)

Regionálně, či v rámci své působnosti nařizovala mimořádná opatření Krajská hygienická stanice, jako věcně a místně příslušný správní orgán podle § 69 a § 82 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně veřejného zdraví“). (Česko, 2000b)

V době pandemie onemocnění Covid-19 byla přijata následující opatření:

- Uzavření jednotlivých zařízení pro výchovu a vzdělávání na území svého kraje.
- Na území celého kraje přijímat osoby za účelem poskytování sociálních služeb v jejich zařízeních, tj. tzv. nové klienty pouze na základě předloženého negativního RT-PCR testu na přítomnost koronaviru SARS-CoV-2. Jedná se o poskytovatele služeb jako jsou domovy pro seniory, domovy se zvláštním režimem, domovy pro osoby se zdravotním postižením, zařízení odlehčovacích služeb v pobytové formě.
- Všem obcím s rozšířenou působností na území celého kraje neprodleně vyčlenit pro jejich správní obvod objekt či objekty v majetku příslušné obce k izolaci nebo karanténě nařízené v souvislosti s Covid-19 osobám bez přístřeší s místem trvalého pobytu v jejich správním obvodu nebo osobám s místem trvalého pobytu v jejich správním obvodu, jež budou vykázáni Policií ČR podle zákona č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky, ze společného obydlí nebo z bezprostředního okolí společného bydlení.
- Všem poskytovatelům ve vybraných typech sociálních služeb v pobytové formě návštěvy osob.
- Zákaz pohybu a pobytu bez ochranných prostředků dýchacích cest a to na hromadných akcích s účastí přesahující ve stejný čas určitý počet osob na vymezeném území, ať už město či okres, či celý kraj.
- Povinnost ochrany dýchacích cest ve vybraných zařízeních v daném území.
- Omezení provozu vysokých, středních, základních či speciálních škol v daném území spočívající v zákazu osobní přítomnosti studentů na výuce.

(Krajská hygienická stanice Zlínského kraje, 2020)

2.2.4 Další typy opatření

Dalšími typy opatření jsou podpůrná opatření na zmírnění následků pandemie Covid-19. Jedná se o reakci vlády a Parlamentu na dopady této pandemie a dopady vydaných krizových opatření a mimořádných opatření. Jsou to opatření ve formě úpravy zákona vydáním vyhlášek a dále pak různá vyhlášení dotačních programů, novely zákonů, které mají za cíl

podpořit podnikatele, OSVČ, rodiny, fyzické či právnické osoby. Tato opatření zajišťují Ministerstvo průmyslu a obchodu, Ministerstvo financí a finanční správa, Ministerstvo dopravy, Ministerstvo pro místní rozvoj, Národní sportovní agentura, Ministerstvo zemědělství, Ministerstvo práce a sociálních věcí.

V době pandemie onemocnění Covid-19 byly přijaty následující typy programů:

- Dotační titul na podporu ubytovacích zařízení pro školy v přírodě (Covid - Školy v přírodě)
- Program Covid Gastro
- Podpora cestovního ruchu (Covid - podpora cestovního ruchu)
- Dotační program AGRICovid POTRAVINÁŘSTVÍ v gesci Ministerstva zemědělství
- Program Ministerstva průmyslu a obchodu Covid – Nájemné
- Program podpory zaměstnanosti Antivirus
- Program Czech Rise Up – Chytrá opatření proti Covid-19
- Program podpory malých podniků postižených celosvětovým šířením onemocnění Covid-19 způsobeného virem SARS-CoV-2 – OŠETŘOVNÉ pro OSVČ
- Program Technologie Covid-19
- Program na podporu podnikatelských subjektů v oblasti sportu postižených celosvětovým šířením onemocnění Covid-19 Covid – SPORT
- Program podpory podnikatelských subjektů v oblasti kulturních a kreativních průmyslů postižených celosvětovým šířením onemocnění Covid-19 způsobeného virem SARS-CoV-19
- Podpora lázeňského cestovního ruchu Covid-Lázně
- Podpora ubytovacích zařízení Covid-Ubytování
- Program Covid

(Vláda České republiky, 2020b)

3 MAKROEKONOMICKÁ ROVNOVÁHA OTEVŘENÉ EKONOMIKY

Na výkonu ekonomiky a národního hospodářství závisí výše mezd, starobních i invalidních důchodů, zaměstnání, výše akcií i dividend, ale taky úroveň a kvalita života, životního prostředí. Ať již přímo, či nepřímo je výkonností národního hospodářství ovlivňována životní úroveň každého z nás.

3.1 Hlavní makroekonomické veličiny

Makroekonomické veličiny jsou takové veličiny, které zkoumají vývoj národního hospodářství. Podle těchto veličin určujeme makroekonomickou výkonnost země.

3.1.1 Hrubý domácí produkt

Ukazatel hrubého domácího produktu (dále jen HDP) je pokládán za klíčový ukazatel v systému národních účtů, podle kterého se posuzuje ekonomická výkonnost země, průběh hospodářského cyklu a často i celkový hospodářský pokrok. HDP se často nesprávně chápe jako hodnota celkové produkce výrobků a služeb vytvořených za určité období na ekonomickém území státu. HDP je však ukazatelem přidané hodnoty vytvořené všemi domácími firmami, vládními institucemi, domácnostmi i neziskovými organizacemi. Na rozdíl od ukazatele celkové produkce neobsahuje HDP takzvanou mezispotřebu, což je hodnota výrobků a služeb spotřebovaných v procesu výroby. (Rojíček et al., 2016, s. 52; Natrass, 2014)

HDP je hodnotou produkce ekonomiky, kdy jde o součin množství jednotlivých produktů a jejich cen. Abychom odlišili růst množství vyprodukovaných výrobků a služeb od růstu jejich cen, je do měření zavedeno rozlišení mezi nominálním a reálným produktem.

Nominální HDP je vypočítáván v běžných cenách, tj. v cenách, které převládají na trhu v době počítání HDP.

Reálný HDP je vypočítáván ve stálých cenách, tj. v cenách očištěných od změn. Stálé ceny jsou ceny toho období roku, který je stanoven jako období výchozí. Reálný produkt vypočítáme buď tak, že jeho složky oceníme stálými cenami, nebo tak, že nominální produkt daného roku deflujeme, neboli očistíme od inflačních vlivů.

Deflování je tedy převádění nominálních agregátů do reálných hodnot. (Jurečka, 2017; Soukup et al., 2018; Dornbusch, 1994)

Metody zjišťování HDP:

Existují tři metody zjišťování HDP – výdajová, výrobní (produkční) a důchodová (příjmová) metoda.

Výdajovou metodou měříme HDP tak, že sečteme výdaje domácností, podniků, vlády a zahraničních subjektů na nákup výrobků a služeb vyprodukovaných v dané zemi a v daném roce. Tím získáme údaj o hodnotě celkového produktu ekonomiky. Výdajovou metodu lze vyjádřit vzorečkem (Jurečka, 2017):

$$\text{HDP} = C + I + G + \text{NX}$$

C – spotřeba domácností

I – hrubé domácí investice

G – výdaje vlády (státu) na nákup výrobků a služeb

NX – čistý export neboli rozdíl mezi exportem a importem

(Jurečka, 2017)

Důchodová neboli příjmová metoda se vyjadřuje jako součet důchodů z vlastnictví výrobních faktorů – mezd, rent, čistých úroků a zisku a nepřímých daní zmenšených o dotace. (Jurečka, 2017)

Výrobní neboli produkční metodou získáme HDP tak, že sečteme hrubou přidanou hodnotu a přičteme nepřímé daně zmenšené o dotace. Hrubou přidanou hodnotu získáme tak, že od hodnoty celkové produkce odečteme mezispotřebu. V České republice největší přidanou hodnotu vykazuje zpracovatelský průmysl. (Jurečka, 2017)

3.1.2 Nezaměstnanost

Z makroekonomického hlediska se týká nezaměstnanost obyvatelstva v produktivním věku, což je věk od ukončení povinné školní docházky do odchodu do penze.

Z této skupiny obyvatel lze ještě učinit další rozčlenění a to:

- Zaměstnaní, kteří pracují na plný nebo částečný úvazek
- Nezaměstnaní, kteří nemají zaměstnání, ale aktivně jej hledají
- Ekonomicky neaktivní jsou lidé, kteří nemají zaměstnání, ani jej aktivně nehledají (patří sem například studenti, lidé v domácnostech) (Soukup et al., 2018)

Míra nezaměstnanosti je ukazatel, kterým vypočteme podíl počtu nezaměstnaných k ekonomicky aktivním osobám, vyjádřen je v procentech. Přitom počet ekonomicky aktivních osob zjistíme součtem zaměstnaných a nezaměstnaných lidí. Míru nezaměstnanosti lze sledovat jak pro celou zemi, tak i dle jednotlivých krajů. (Jurečka, 2017)

3.1.3 Inflace

Inflace je definována jako zvyšování cenové hladiny, které má za následek snižování kupní síly peněz. To znamená, že za stejnou nominální částku peněz si můžeme pořídit méně výrobků a služeb (kdy se vychází z předpokladu, že se mzdy nepřizpůsobují míře inflace okamžitě). Inflace ovlivňuje rozhodování ekonomických subjektů v budoucnu, protože koruna dnes má jinou hodnotu než koruna zítra. (Jurečka, 2017)

Příliš vysoká, případně neočekávaná inflace ovlivňuje výkonnost ekonomiky a vyvolává velkou makroekonomickou nestabilitu. Tyto mohou narušit fungování tržního systému.

Cenová hladina představuje významný faktor, který má zásadní dopad na ekonomiku. Změny cenové hladiny patří mezi nejsledovanější makroekonomické veličiny. (Soukup et al., 2018)

Měření vývoje cenové hladiny se provádí pomocí cenových indexů. Nejběžnějším je index spotřebitelských cen, který je založen na spotřebitelském koši obsahujícím reprezentanty – výrobky a služby, kterým je přidělena určitá váha. (Soukup et al., 2018)

3.1.4 Platební bilance

Platební bilance je výkazem peněžních i nepeněžních toků a změn mezinárodních aktiv a pasiv za určité období. Všechny státy mezinárodní toky sledují a zaznamenávají je do výkazu platební bilance. Hlavními kategoriemi platební bilance jsou běžný účet, kapitálový účet, finanční účet, saldo chyb a opomenutí. Platební bilance jako celek je vždy účetně vyrovnaná. Tyto záznamy jsou nezbytné pro odhady budoucího vývoje měnových kurzů, ale i pro volbu hospodářské politiky, neboť tyto toky ovlivňují všechny klíčové ekonomické ukazatele – HDP, zaměstnanost, cenovou hladinu, úrokové míry (Jurečka, 2017)

3.2 Vztahy mezi makroekonomickými veličinami

Následující odstavce se budou věnovat charakteristice vztahů makroekonomických veličin. Následně pak budou v praktické části detailněji zkoumány vztahy mezi mírou nezaměstnanosti a hrubým domácím produktem.

3.2.1 Inflace a nezaměstnanost

Mezi mírou nezaměstnanosti a mírou nominálních mezd existuje nepřímo úměrný vztah který lze zobrazit klesající Phillipsovou křivkou. Phillipsova křivka vyjadřuje skutečnost, že s rostoucí mírou nominálních mezd klesá míra nezaměstnanosti. To znamená, že nízkým hodnotám míry nezaměstnanosti odpovídá vysoká míra růstu mzdových sazeb. Nízká nezaměstnanost vyvolává poptávkové tlaky v ekonomice, což je důsledkem toho, že lidé mají dostatečné příjmy a snahu je utrácet. Oproti tomu zaměstnavatelé se snaží této poptávce vyhovět, proto více vyrábějí a usilují o získání nebo udržení pracovníků a jsou ochotni nabízet vyšší mzdy. V opačné situaci, kdy produkt klesá a existuje přebytečná nabídka práce, se nezaměstnanost zvyšuje a pracovníci jsou ochotni akceptovat nižší mzdy. (Jurečka, 2017)

3.2.2 Nezaměstnanost a produkční mezera

Změny reálného produktu jsou zpravidla doprovázeny změnami v nezaměstnanosti. Růst produktu nad úroveň potenciálního produktu bude krátkodobě vyvolávat růst poptávky po práci a bude tak snižovat míru nezaměstnanosti. Pokles reálného produktu pod potenciální produkt bude mít opačný efekt. (Jurečka, 2017)

Souvislost mezi produkční mezerou a změnou v míře nezaměstnanosti je v ekonomické teorii vysvětlována prostřednictvím Okunova zákona. Americký ekonom Artur M. Okun zkoumal v USA souvislost odchylky reálného produktu od potenciálního produktu s odchylkou skutečné míry nezaměstnanosti od její přirozené míry. Vztah je významný a pravidelný, přičemž obě odchylky nejsou kvantitativně shodné. Pokles míry nezaměstnanosti o jeden procentní bod pod přirozenou míru je doprovázen růstem reálného produktu nad potenciální úroveň o více než jeden procentní bod. (Jurečka, 2017)

Okunův zákon lze znázornit následující rovnicí:

$$u - u^* = -q(Y - Y^*)$$

Y – je skutečně vytvořený reálný produkt

Y^* - je potenciální produkt

u – je aktuální míra nezaměstnanosti v %

u^* - je přirozená míra nezaměstnanosti v %

q – je koeficient vyjadřující citlivost odchylky aktuální míry nezaměstnanosti od přirozené míry nezaměstnanosti v závislosti od produkční mezery ($Y - Y^*$). Jak velká bude

nezaměstnanost (odchylka), závisí na parametru q . Koeficient určující, jak se bude vyvíjet aktuální míra nezaměstnanosti v závislosti od produkční mezery, se může v čase měnit. Přičemž platí, že zvýšení parametru q znamená zvýšení citlivosti změn v míře nezaměstnanosti na produkční mezeru. V praxi k této vyšší citlivosti dochází zejména vlivem vyšší pružnosti trhu práce. (Jurečka, 2017)

Vztahy mezi mírou nezaměstnanosti a úrovní hrubého domácího produktu budou hlavní výzkumnou obsahovou náplní praktické části bakalářské práce.

3.3 Makroekonomická rovnováha

3.3.1 Agregátní poptávka

Agregátní poptávku definujeme jako soubor výdajů, které domácí a zahraniční ekonomické subjekty vynaloží na tuzemském trhu na nákup statků a služeb. Z toho vyplývá, že hodnota tohoto ukazatele je součtem domácí a zahraniční poptávky. (Tuleja, 2007)

Podle Holmana agregátní poptávka ukazuje vztah mezi cenovou hladinou a reálným HDP, který domácnosti a firmy chtějí nakupovat, přičemž cenovou hladinu změříme cenovým indexem. Průběh funkce u agregátní poptávky je klesající, což znamená, že při vyšší cenové hladině chtějí firmy a domácnosti nakupovat nižší reálný HDP. (Holman, 1999)

3.3.2 Agregátní nabídka

Agregátní nabídka je definována jako hodnota statků a služeb, které jsou na tuzemský trh dodávány nejen domácími, ale i zahraničními ekonomickými subjekty. Z toho vyplývá, že hodnota tohoto ukazatele je součtem domácí a zahraniční nabídky. (Tuleja, 2007)

Oproti tomu Holman říká, že agregátní nabídka je vztah mezi cenovou hladinou a reálným HDP, který firmy chtějí vyrábět, kdy při vyšší cenové hladině firmy vyrábějí větší reálný HDP. Tedy, když se zvyšuje cenová hladina, podléhají lidé i firmy po nějakou dobu peněžní iluzi. Což znamená, že si firma či člověk uvědomuje růst vlastní ceny, nicméně si neuvědomuje růst cen ostatních. Takže peněžní iluze zapříčiní, že růst cen vede k růstu produkce a zaměstnanosti. (Holman, 1999)

3.3.3 Makroekonomická rovnováha

Na makroekonomické úrovni determinuje průsečík agregátní poptávky a agregátní nabídky rovnovážnou cenovou hladinu a rovnovážný reálný produkt. Tento průsečík určuje

makroekonomickou rovnováhu, jež nastává, když se poptávané množství reálného produktu rovná nabízenému množství reálného produktu. Kdyby byla cenová hladina na úrovni vyšší, než je rovnovážná, pak by nabízené množství reálného produktu bylo vyšší než poptávané množství tohoto produktu a v ekonomice by existoval přebytek produktu. Jestliže by ale cenová hladina byla nižší než rovnovážná, pak by poptávané množství reálného výstupu bylo vyšší než nabízené množství a ekonomika by vykazala nedostatek produktu. Proto právě při jedné úrovni cenové hladiny dochází k vyrovnání nabízeného a poptávaného množství reálného produktu a dosažení makroekonomické rovnováhy. (Jurečka, 2017), (Soukup et al., 2018)

3.3.4 Faktory ovlivňující agregátní nabídku

Jedná se o vztah mezi cenovou hladinou a reálným výstupem za jinak neměnných okolností. Pokud dojde ke změně alespoň u jednoho z faktorů, změní se tím agregátní nabídka, což povede k posunu křivek agregátní nabídky. Faktory mohou ovlivnit agregátní nabídku jak krátkodobě, tak dlouhodobě. (Soukup et al., 2018)

Faktory ovlivňující krátkodobou agregátní nabídku – tyto faktory ovlivňují krátkodobou agregátní nabídku, ale nemají vliv na dlouhodobou, jsou to ceny výrobních faktorů a ceny dalších vstupů výroby, jejichž hlavní součástí tvoří právě mzdy. Krátkodobou agregátní nabídku ovlivňují tak, že ovlivňují náklady firem. (Soukup et al., 2018)

Faktory ovlivňující krátkodobou i dlouhodobou agregátní nabídku – patří sem např. množství výrobních faktorů a jejich produktivita, technologie, zdroje surovin a energií, přírodní podmínky a podnikatelské prostředí. (Soukup et al., 2018)

3.3.5 Faktory ovlivňující agregátní poptávku

K pochopení příčiny změn reálného produktu je potřeba rozlišovat změny poptávaného množství reálného produktu. Tyto změny jsou způsobeny změnami cenové hladiny. Dále je potřeba rozlišovat změny agregátní poptávky, které mohou být způsobeny změnami jednoho nebo více faktorů. Faktory dělíme do skupin podle toho, kterou složku agregátních výdajů ovlivňují:

- Výdaje domácností na spotřebu – např. bohatství spotřebitelů, očekávání spotřebitelů, zadlužení spotřebitelů, daně placené spotřebiteli a transferové platby.
- Investiční výdaje – např. úrokové míry, očekávání zisků z investičních projektů, míra zdanění firem, objem přebytečných výrobních kapacit.

- Výdaje vlády na nákup výrobků a služeb – jedná se o ochotu vlády nakupovat výrobky a služby. Zdrojem mohou být např. výdaje na stavby dálnic.
- Výdaje na čistý export – např. národní důchod v zahraničí, měnové kurzy.

(Soukup et al., 2018)

3.4 Možnosti ovlivňování ekonomiky

Hospodářskou politiku státu lze chápat jako přístup státu k ekonomice své země. Mezi nositele hospodářské politiky lze zařadit zejména vládu, parlament, centrální banku, soudní instituce.

3.4.1 Úloha vlády a fiskální politika

V moderní tržní ekonomice má vláda tři hlavní ekonomické funkce:

1. Zvyšuje efektivitu a výkonnost podporou hospodářské soutěže, omezováním externalit a poskytováním veřejných statků.
2. Podporuje spravedlnost prostřednictvím daní a výdajových programů za účelem přerozdělení příjmů směrem k určitým skupinám.
3. Podporuje makroekonomickou stabilitu a růst – snižováním nezaměstnanosti a inflace a současně podporuje hospodářský růst – prostřednictvím fiskální a měnové politiky.

(Samuelson, 2010)

Fiskální, nebo taky rozpočtovou politikou, rozumíme využívání takových nástrojů, jako jsou výdaje ze státního rozpočtu, daně, cla, pravidla amortizace apod. k ovlivňování ekonomických procesů. Jde zejména o záměrné změny ve výdajích ze státního rozpočtu a v daních s cílem uvést ekonomiku do rovnováhy a podporovat její růst. Funkce fiskální politiky se rozlišuje na funkce mikroekonomické a makroekonomické. V rovině makroekonomické se jedná zejména o funkci stabilizační, jejíž podstata spočívá v odstraňování odchylek skutečného produktu od produktu potenciálního za pomoci změn ve vládních výdajích a příjmech. (Jurečka, 2017)

Hlavními nástroji fiskální politiky jsou příjmy a výdaje státního rozpočtu. Rozlišujeme nástroje:

- Diskreční (vědomá) opatření – jedná se o jednorázové rozhodnutí vlády, parlamentu o fiskálních opatřeních, která jsou přijímána na základě zvážení makroekonomické

situace a souvisejících okolností. Může se jednat např. o změny daňových sazeb, stanovení výše vládních výdajů v jednotlivých kapitolách státního rozpočtu, kdy vláda záměrně uskutečňuje tyto akce v zájmu podpory makroekonomické rovnováhy. (Jurečka, 2017)

- Vestavěné stabilizátory – jedná se o takové nástroje fiskální politiky, které po jejich zavedení působí v hospodářství automaticky a nevyžadují žádná další rozhodnutí. Jsou tudíž konstruovány tak, aby automaticky zmírňovaly výkyvy v ekonomice, tzn. aby zmírňovaly expanzi v období vzestupu tím, že automaticky omezují výdaje a aby zmírňovaly hloubku ekonomického poklesu tím, že automaticky zvyšují výdaje. Může se jednat např. o pojištění pro případ nezaměstnanosti, progresivní daně z příjmů. (Jurečka, 2017)

Fiskální politika je součástí širěji pojaté hospodářské politiky a její výsledky proto závisejí nejen na ní samotné, ale na účinnosti dalších složek hospodářské politiky, zejména politiky monetární. (Jurečka, 2017)

Podle Schillera může vláda změnit agregátní poptávku takovým způsobem, že nakoupí větší či menší množství služeb (vládní výdaje), zvýší nebo sníží daně nebo změní úroveň převodu důchodů. Fiskální politika může použít různé páky v rámci rozpočtu, které ovlivní makroekonomické výsledky. (Schiller, 2004)

Způsoby ovlivnění agregátní poptávky:

Vládní výdaje – jedná se o nejjednodušší způsob, jak zvýšit agregátní poptávku. Zvýší-li vláda své nákupy, zvýšené výdaje budou přímým přídavkem do agregátní poptávky. Zvýšené vládní výdaje jsou tedy forma fiskálního stimulu.

Snížení daní – zvýšené vládní výdaje nejsou jedinou cestou. Snížení daní přímo zvyšuje disponibilní důchod spotřebitele, takže efektem snížení daně je stimulovat spotřebitelské výdaje.

Převod důchodů – třetí volbou fiskální politiky je zvýšit platební převody, tím bude zajištěno, že příjemci sociálního zabezpečení, příjemci různých sociálních dávek a dávek v nezaměstnanosti dostanou větší dávky a díky tomu budou mít pro útratu větší disponibilní důchod, což zvýší spotřebu a oživí agregátní poptávku. (Schiller, 2004)

Vládním opatřením, snižující míru nezaměstnanosti v úrovni fiskální politiky, bude věnována pozornost v praktické části.

3.4.2 Monetární politika

Tvůrcem a garantem monetární, nebo taky peněžní politiky, je centrální banka. Monetární politika je oblastí ekonomické politiky, která usiluje o dosažení ekonomicko-politických cílů působením na monetární veličiny, jako jsou zejména nabídka peněz a výše úrokové míry. Ústřední místo v monetární politice zaujímá centrální banka. (Jurečka, 2017)

Hlavním cílem centrální banky je stabilita cenové hladiny, tradičním cílem je finanční stabilita, přičemž finanční stabilitou se rozumí situace, kdy finanční situace plní své funkce bez závažných poruch a nežádoucích účinků pro ekonomiku a zároveň vykazuje vysokou míru odolnosti vůči náhlým šokům. (Jurečka, 2017)

Nástroje monetární politiky dělíme na přímé (administrativní) a nepřímé (tržní). Mezi přímé nástroje patří například stanovení limitů úrokových sazeb nebo stanovení úvěrových stropů. Mezi nepřímé nástroje monetární politiky patří operace na volném trhu, změny míry povinných minimálních rezerv, intervence na devizových trzích. (Jurečka, 2017)

4 SHRNU TÍ TEORETICKÉ ČÁSTI

Cílem literární rešerše bylo na základě studia tuzemské i zahraniční odborné literatury stanovit teoretická východiska zabývajícími se hlavními makroekonomickými veličinami a vztahy mezi těmito veličinami. Dále se literární rešerše zabývala možnostmi ovlivňování ekonomiky, a to zejména na úrovni fiskální politiky. Samostatná kapitola patřila též charakteristice České republiky a definici pandemie Covid-19. Tímto byla vytvořena základna pro výzkum reálných makroekonomických ukazatelů. Neméně důležitou součástí teoretické části bylo i zmapování forem opatření vyhlášených za účelem zmírnění šíření pandemie Covid-19. Vláda České republiky v rámci krizového řízení přijala jednotlivá opatření dle platného legislativního rámce, přičemž hlavním cílem bylo zmírnění šíření nákazy pomocí využití nástrojů krizového řízení v podobě regulace provozu míst se zvýšeným počtem sociálních kontaktů a obecně v podobě omezení pohybu osob.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 ÚVOD DO PRAKTICKÉ ČÁSTI

Praktická část již analyzuje přímo v praxi dopad pandemie Covid-19 na národní ekonomiku. V praktické části bude nejdříve provedena SWOT analýza, která bude brána zejména z pohledu národního hospodářství České republiky a současně zde bude zohledněna pandemie Covid-19. Na provedenou SWOT analýzu budou navazovat vydaná a provedená opatření v boji s pandemií Covid-19, kdy jsem se zaměřila na opatření vztahující se ke státnímu rozpočtu. V další kapitole bude provedena analýza vývoje hrubého domácího produktu a vývoje nezaměstnanosti, a to pomocí regresní analýzy.

5.1 Cíle a vybrané metody

Cílem této práce je zkoumat dopady pandemie Covid-19 na ekonomiku České republiky, přičemž vzhledem k širokému záběru všech makroekonomických ukazatelů, byly pro potřeby zkoumání dopadů Covid-19 vybrány dva ukazatele – hrubý domácí produkt a nezaměstnanost v České republice.

V rámci praktické části byla dále zmapována vládou přijatá opatření, s dopadem na fiskální politiku, potažmo na vybrané makroekonomické veličiny hrubý domácí produkt a nezaměstnanost.

Jako nejvhodnější metoda pro zkoumání dopadů pandemie Covid-19, byla zvolena metoda SWOT analýzy, která zhodnotila jednotlivé vnitřní a vnější faktory z pohledu národního hospodářství České republiky a současně byla v rámci SWOT analýzy zohledněna i situace s Covid-19.

Za účelem zkoumání vztahu HDP a nezaměstnanosti byla vybrána jedna ze základních metod statistické analýzy – regresní analýza. Cílem této metody bylo prostřednictvím dat o úrovni HDP a nezaměstnanosti porovnat vztah těchto dvou veličin v podmínkách České republiky a tímto zkoumáním odhadnout/predikovat, jakým způsobem se popisovaný vztah změnil v souvislosti s přijatými fiskálními opatřeními.

5.2 SWOT analýza

Jedná se o analýzu, která vyhodnocuje vnitřní (interní) a vnější (externí) faktory, které ovlivňují fungování firmy či organizace. Dalo by se říct, že se jedná o studii, která posuzuje úspěšnost pomocí zjištění silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb organizace.

Jak již bylo řečeno, SWOT analýza je složena ze 4 částí, a to ze silných stránek, slabých stránek, příležitostí a hrozeb. Název SWOT je odvozen od anglických názvů těchto částí, tedy Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats. Dále jsou tyto čtyři části děleny ještě na interní a externí část. Do interní části analýzy patří silné a slabé stránky, mezi externí patří příležitosti a hrozby.

Celkově se SWOT analýza zabývá nalezením co nejvíce charakteristik jednotlivých skupin a jejich vzájemným porovnáním.

Díky analýze je možné využít potenciál, odstranit rizika, či postupně pracovat s možnými riziky. Jen správnou identifikací rizik můžeme hledat cesty, jak je eliminovat. (Adams, 2014)

Dobře vytvořená SWOT analýza obsahuje minimálně 5 položek v každé části. (Ekonomická encyklopédia EuroEkonom.sk, 2020)

5.2.1 SWOT z pohledu národního hospodářství ČR

Ve vztahu k ekonomice České republiky a pandemické situaci Covid-19 byla vytvořena SWOT analýza, která zohledňuje aktuální situaci a na základě které byla nastavena opatření vztahující se k pandemii Covid-19.

Silné stránky			Slabé stránky				
	důležitost	hodnocení		důležitost	hodnocení		
1	Poloha uprostřed Evropy	0,1	4	1	Nestabilita politické scény	0,15	-4
2	Demokratická země	0,1	5	2	Korupce a netransparentnost v hospodaření	0,1	-3
3	Stabilní ceny bez větších výkyvů	0,1	4	3	Pružnost a složitost institucí	0,05	-2
4	Vzdělanost - velký podíl SŠ	0,1	4	4	Nedostatečné využití přírodních zdrojů	0,05	-2
5	Nízká míra nezaměstnanosti	0,1	4	5	Zvyšování státního dluhu	0,05	-3
6	Hustota dopravních sítí (silnice, železnice, lodní doprava)	0,1	3	6	Špatná ekonomická situace ve zdravotnictví	0,1	-4
7	Nezávislý soud a centrální banka	0,15	5	7	Klesající míra vzdělanosti - méně požadavků na žáky a studenty	0,1	-3
8	Vyvíjející se technologie a výzkum	0,05	4	8	Špatná, nekvalitní infrastruktura	0,1	-2
9	Kvalitní zdravotnictví	0,1	5	9	Stárnutí populace	0,1	-3
10	Covid-19 - vývoj pomůcek na boj proti pandemii	0,1	4	10	Covid-19 - absence koncepčního přístupu a komunikace při řešení pandemie	0,2	-3
Součet		4,25		Součet		-3,05	
Příležitosti			Hrozby				
	důležitost	hodnocení		důležitost	hodnocení		
1	Digitalizace a propojení systémů, procesů	0,15	3	1	finanční a ekonomická krize	0,1	-4
2	Větší využití členství v EU	0,1	4	2	Vysoký podíl zahraničního vlastnictví velkých institucí	0,1	-3
3	Využití dotačních fondů	0,15	4	3	Migrace	0,15	-5
4	Zvýšení kapacity a zkvalitnění školství - propojení se zahraničím	0,05	3	4	Globální oteplování	0,05	-4
5	Schopnost přivést zahraniční investory do výroby	0,15	4	5	Růst cen energií	0,1	-3
6	Zvýšený zájem o přírodu, ekologii	0,1	4	6	Kyberkriminalita a terorismus	0,1	-4
7	Mezinárodní spolupráce	0,1	3	7	Daňové úniky	0,05	-3
8	Zvyšování kvality výrobků - přísné normy pro EU	0,05	3	8	Organizovaný zločin	0,1	-3
9	Motivace starší generace k setrvání na pracovním trhu	0,05	2	9	Narušení dodávek strategických surovin	0,1	-4
10	Covid-19 - využití znalostí k řešení pandemie	0,1	4	10	Covid-19 - závislost na nákupu vakcíny, rozšíření pandemie	0,15	-5
Součet		3,55		Součet		-3,95	

Obrázek 1 SWOT analýza České republiky, zdroj: vlastní

Z provedené SWOT analýzy vyplývá, že mezi silné stránky z pohledu národního hospodářství České republiky se řadí zejména zakotvení v ústavě o zřízení nezávislém soudu a centrální bance, dále je velmi silnou stránkou to, že se jedná o demokratickou zemi a zdravotnický obor na velmi vysoké úrovni. Mezi další, neméně důležité hodnoty lze zařadit polohu státu, vzdělanost ve smyslu vysokého podílu středoškolsky vzdělané populace, nízkou míru nezaměstnanosti, stabilní cenovou hladinu bez větších výkyvů a na vzestupu je taktéž vývoj technologií a výzkum, kdy čeští vědci se řadí ke špičce ve světě. Co se pohledu na pandemii Covid-19 týče, tak mezi silné stránky by se dal zařadit vývoj pomůcek v boji proti pandemii.

Mezi slabé stránky lze jednoznačně zařadit nestabilitu politické scény, špatnou ekonomickou situaci ve zdravotnictví, dále je velmi slabou stránkou netransparentnost v hospodaření a korupce. Rovněž lze do této skupiny zařadit i klesající míru vzdělanosti obyvatel, kdy se

stále více dostáváme na nižší a mírnější požadavky na žáky a studenty. Mezi další faktory slabých stránek patří i malá pružnost a současně složitost jednotlivých státních institucí, se špatným hospodařením je spojeno zvyšování státního dluhu a špatná a nekvalitní infrastruktura. Co se pohledu na pandemii Covid-19 týče, tak jako slabá stránka je vnímána zejména absence koncepčního přístupu a komunikace při řešení pandemie.

Jako příležitosti jsou zařazeny zejména využití dotačních fondů, s tím je spojeno i větší využití členství v Evropské unii a dalších mezinárodních organizacích. Velkou příležitostí je i zlepšení digitalizace a propojení jednotlivých systémů a procesů, schopnost přivést zahraniční investory do výroby. Téma posledních let je spojeno se zvýšeným zájmem o přírodu, ekologii, v čemž je viděn velký potenciál. Velkou příležitostí pro Českou republiku je využití znalostí a postupů k řešení pandemie Covid-19.

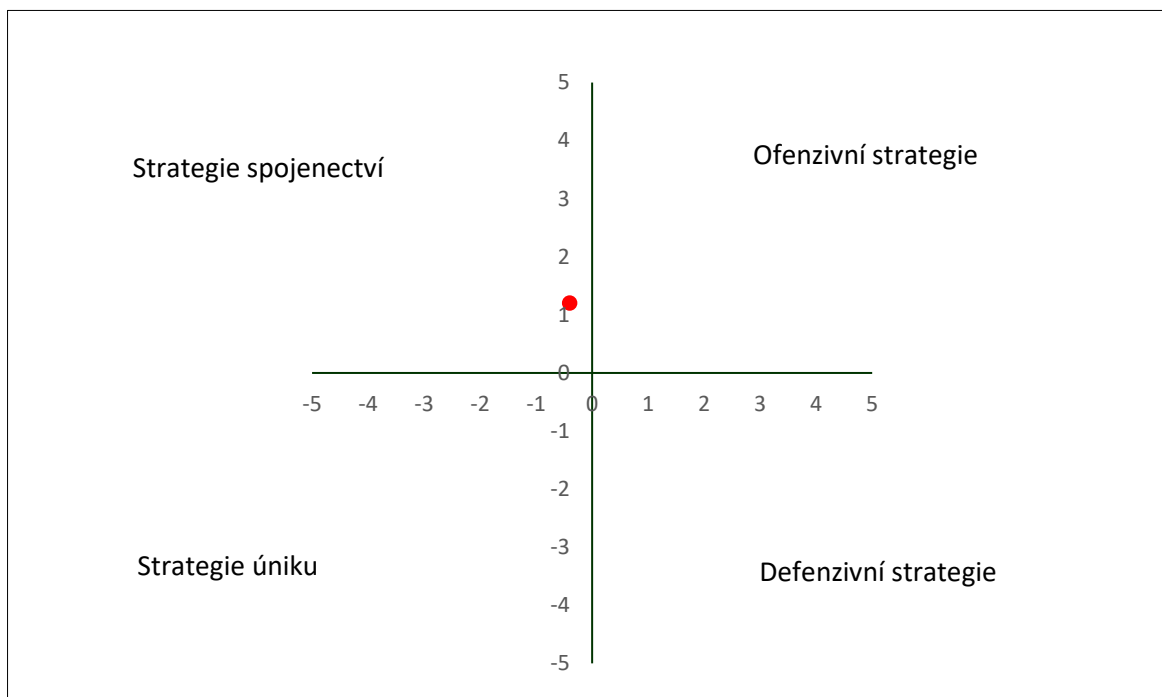
Za největší hrozbu je zcela jistě brána migrace obyvatelstva, finanční a ekonomická krize, neustálý růst cen energií, narušení dodávek strategických surovin, kyberkriminalita, terorismus a organizovaný zločin. Z pohledu pandemie Covid-19 je za hrozbu považována závislost na nákupu očkovacích vakcín a opětovné rozšíření pandemie.

5.2.2 SWOT – strategie řízení

Při tvorbě SWOT analýzy byla postupně k jednotlivým faktorům přiřazena jejich váha, nebo taky důležitost a dále bylo k jednotlivým faktorům přidáno hodnocení. Váhy jsou vždy přiřazovány do jednotlivých segmentů tak, aby součet vah v každém segmentu, tj. v silných, slabých stránkách, příležitostech a hrozbách, byl vždy roven jedné. Samotné hodnocení probíhá tak, že byla určena stupnice od 1 do 5, přičemž 1 je nejméně důležité a 5 je nejvíce důležité. Přitom hodnocení v kladných hodnotách se přiřazuje u silných stránek a příležitostí. Pro slabé stránky a hrozby je použita taktéž stupnice od 1 do 5, ale v minusových hodnotách, takže -1 až -5. Za nejméně důležitou hodnotu je zde považována hodnota -1.

Abychom získali výsledky analýzy a současně mohli navrhnout variantu strategie, je potřeba vynásobit vždy v každém segmentu jednotlivou hodnotu váhy/důležitosti s hodnotou samotného hodnocení a výsledné násobky pak sečíst. Následně spočítáme hodnotu interní a externí části analýzy, a to uděláme tak, že odečteme výslednou hodnotu slabých stránek od výsledné hodnoty silných stránek a tím získáme konečnou hodnotu, kterou použijeme k zanesení do grafu. U externí analýzy odečteme výslednou hodnotu hrozeb od výsledné hodnoty příležitostí a získanou konečnou hodnotu opět zaneseme do grafu.

Graf 1 Výsledné zobrazení SWOT analýzy ČR

Zdroj: Vlastní data a výpočty

Z grafu vyplývá, že postavení České republiky je v rámci strategie řízení v segmentu Strategie spojení, což znamená, že se Česká republika snaží odstranit slabé stránky s tím, že bude využívat příležitostí. U této strategie se doporučuje podívat se i na strategii ofenzivní, kde je umožněno zvětšit vnitřní sílu a využít silné stránky. Vzhledem k silnému a stabilnímu postavení se tak Česká republika nemusí obávat velkého rizika, a proto si může dovolit zvolit variantu řešení pandemie Covid-19 takovou, která nabídne v porovnání s ostatními variantami nejlepší výsledek.

6 OPATŘENÍ V BOJI PROTI PANDEMII A JEJICH NÁVAZNOST NA STÁTNÍ ROZPOČET

Pro boj s koronavirem byla vládou ČR schválena opatření ke zmírnění šíření pandemie Covid-19. Mezi nejzásadnější opatření, která měla vliv na dopad v rámci ekonomiky ČR patřil především zákaz volného pohybu osob, zákaz maloobchodního prodeje a služeb, uzavření provozu škol a školských zařízení, uzavření ubytovacích a stravovacích zařízení. Tato opatření znamenala pro ekonomiku ČR zejména nabídkový a poptávkový šok, který ve svém důsledku významně zasáhl do fungování ekonomiky, zejména následkem poklesu výkonu ekonomiky tím, že došlo k omezení výměny zboží a služeb. Dalším následkem bylo i velké omezení pracovní síly v důsledku uzavření školských zařízení a tím využívání překážek v práci (ošetřování člena rodiny) nebo v důsledku zvýšené pracovní neschopnosti a karantén vzniklých v souvislosti s pandemií Covid-19.

6.1 Opatření v boji proti pandemii

Vláda za účelem zmírnění dopadů těchto opatření vyhlásila programy dotýkající se státního rozpočtu. Programy byly vyhlášeny za účelem zmírnění dopadů veškerých přijatých opatření.

Výčet nejvýznamnějších opatření, dotýkající se státního rozpočtu je uveden v následujících podkapitolách.

6.1.1 Program Antivirus

Smyslem Programu Antivirus bylo částečně kompenzovat mzdové náklady, a to v podobě náhrady mezd za dobu překážky v práci, která byla vyvolaná vyhlášenými krizovými opatřeními, mimořádnými opatřeními, či nutnou karanténou související s pandemií Covid-19. Díky Programu Antivirus byl postiženým zaměstnavatelům vyplácen finanční příspěvek. Avšak Program Antivirus nebyl určen zaměstnavatelům, jejichž mzdové prostředky byly kryty veřejným rozpočtem. Program fungoval tak, že mzdové náklady byly refundovány, tj. propláceny zpětně, a to za dobu, kdy nebyla pro zaměstnavatele vykonávána práce. Po tuto dobu byla zaměstnancům poskytována snížená náhrada mzdy v souladu se zákoníkem práce. Program Antivirus byl rozdělen do tří částí A, B, C kdy se lišil zejména z důvodu vzniku překážky v práci a výší příspěvku. Program Antivirus realizoval Úřad práce České republiky. (Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2020)

6.1.2 Program Covid - Nájemné

Smyslem Programu Covid - Nájemné bylo poskytnout podporu podnikajícím subjektům provozujícím maloobchodní činnost nebo poskytování služeb zákazníkům v provozovně, jež byla uzavřena na základě přijatých mimořádných opatření v závislosti na pandemii Covid-19. Podmínkou poskytnutí podpory bylo užívání na základě nájemní smlouvy a snížená schopnost generovat tržby. (Ministerstvo průmyslu a obchodu, 2020a)

6.1.3 Program Covid - Kultura

Smyslem Programu Covid - Kultura bylo poskytnutí podpory subjektům orientujícím se v oblasti kultury na marně vynaložené výdaje, které vznikly ve spojitosti s organizací kulturních a společenských akcí, které se měly konat v době výskytu pandemie Covid-19 a byly v souvislosti s mimořádnými opatřeními přesunuty nebo zrušeny. (Odbor komunikace, 2020a)

6.1.4 Balíček na obnovu kultury

Smyslem tohoto balíčku na obnovu kultury bylo zachování kulturní infrastruktury, zejména s účelem udržet síť divadel, muzeí a galerií ve všech regionech. Všem těmto institucím vydaný zákaz činnosti způsobil zásadní výpadek příjmů a potřebovaly tak pomoci s provozními náklady, dále bylo možné využít balíček na zpřístupnění představení, či dalšího umění veřejnosti prostřednictvím digitálních technologií. (Tiskové oddělení, 2020)

6.1.5 Program Covid - Sport

Smyslem tohoto programu bylo poskytnutí dotace sportovním organizacím, které provozují, či mají v nájmu sportovní zařízení nebo sportovním organizacím, které organizují sportovní akce. Dotace byla poskytnuta na fixní náklady, které bylo potřeba hradit i v případě, že bylo sportovní zařízení uzavřeno nebo byla dotace poskytnuta na uhrazení vynaložených nákladů na organizaci akce, která musela být z důvodu pandemie Covid-19 zrušena či odložena. (Národní sportovní agentura, 2020)

6.1.6 Program Covid - Ošetřovné pro zaměstnance včetně DPP

Smyslem Programu Covid - Ošetřovné pro zaměstnance včetně DPP bylo poskytnutí podpory formou úpravy podmínek nároku na ošetřovné. Ošetřovné je v České republice jednou z šesti dávek českého systému nemocenského pojištění (vedle nemocenského, dlouhodobého ošetřovného, peněžité pomoci v mateřství, otcovské a vyrovnávacího

příspěvku v těhotenství a mateřství). Nárok na ošetřovné má zaměstnanec, který nemůže vykonávat práci z důvodu ošetřování dítěte mladšího 10 let, které nemůže navštěvovat školské zařízení z důvodu uzavření tohoto zařízení. Dále lze ošetřovné čerpat na nezaopatřené dítě účastníci se školní docházkou závislé na péči jiné osoby bez omezení věku a dále o osoby starší 10 let využívající služby denních, týdenních stacionářů a obdobných zařízení, které jsou určeny pro péči o osoby závislé na péči jiné osoby alespoň ve stupni I.

Tyto podmínky platily nejen pro zaměstnance, ale i pro samoživitele a rodiče dětí, kterým byla uzavřena školka z důvodu mimořádných opatření při pandemii, a to po celou dobu uzavření školských zařízení. (Česká správa sociálního zabezpečení, 2020)

6.1.7 Program ošetřovné pro OSVČ

Smyslem Programu ošetřovné pro OSVČ byla podpora péče o dítě či osobu, která byla z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu závislá na pomoci jiné osoby alespoň ve stupni I (lehká závislost). Podpora byla určena pro OSVČ, které byly skutečně postiženy negativními dopady pandemie Covid-19, kdy v důsledku této pandemie došlo k uzavření školských zařízení na území České republiky. Díky této skutečnosti nemohla OSVČ plnohodnotně podnikat a utrpěla finanční újmu. Podpora byla poskytována ve výši 500 Kč za den. (Odbor komunikace, 2020b)

6.1.8 Kompenzační bonus – přímá podpora OSVČ

Smyslem Kompenzačního bonusu byla přímá podpora pro OSVČ, která byla ekonomicky zasažena krizovými a mimořádnými opatřeními v rámci pandemie Covid-19. Jednalo se o jednorázový příspěvek ve výši až 25 000 Kč pro osoby samostatně výdělečně činné podle zákona upravujícího důchodové pojištění, kdy OSVČ měla aktivní živnostenské oprávnění a z důvodů pandemie Covid-19 jí nebylo umožněno tuto činnost vykonávat. (Odbor vnější vztahy a komunikace, 2020)

6.1.9 Kompenzační bonus pro malé s.r.o.

Smyslem tohoto kompenzačního bonusu byla podpora pro fyzické osoby – společníky společností s ručením omezeným, kteří jsou současně plátcí nemocenského pojištění jakožto zaměstnanci. Podpora byla vyplacena společnosti, jejíž obrat nepřekročil za poslední zdaňovací období částku 180 000 Kč. V roce 2020 byla podpora rozdělena do čtyř bonusových období, přičemž výše bonusu činila 500 Kč za každý kalendářní den. (Finanční správa, 2020)

6.1.10 Program AGRICovid

Smyslem Programu AGRICovid byla podpora potravinářských a zemědělských podniků, kdy celková výše podpory nemohla být vyšší než 75% skutečného poklesu příjmů. Přitom podmínkou k získání podpory byl pokles příjmů o více než 25% za období od 1. 3. do 30. 11. 2020. (Ministerstvo zemědělství, 2020)

6.1.11 Program Covid - Lázně

Smyslem Programu Covid - Lázně byla podpora lázeňského cestovního ruchu a částečné nahrazení výpadku zahraniční klientely v lázeňských zařízeních v České republice. Podpora byla určena na náklady vzniklé z přijetí slevových voucherů na realizaci ozdravných, preventivních pobytů. (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2020a)

6.1.12 Program Covid - Ubytování

Smyslem Programu Covid - Ubytování byla podpora provozovatelů hromadných ubytovacích zařízení v České republice. Podpora byla zaměřena na zachování provozu těchto zařízení a udržení nabídky stávajících služeb a pracovních míst. Výše poskytnuté podpory byla vyplácena dle doby provozu daného zařízení a dle kategorie a třídy ubytovacího zařízení. (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2021)

6.1.13 Program Covid – Školy v přírodě

Smyslem Programu Covid – Školy v přírodě byla podpora ubytovacích zařízení, která zajišťují ubytování pro školy v přírodě. Zejména se jednalo o zařízení, která neměla možnost realizovat nasmlouvané pobyty, a to z důvodu vydání mimořádného opatření Ministerstva zdravotnictví. (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2020b)

6.1.14 Program Covid - Gastro

Smyslem Programu Covid - Gastro byla podpora stravovacích zařízení, kdy se podpora odvíjela od počtu zaměstnanců pracujících na plný úvazek. Přitom na jednoho zaměstnance byl poskytnut příspěvek do výše 400 Kč za den. (Ministerstvo průmyslu a obchodu, 2021)

6.1.15 Program Czech Rise Up – Chytrá opatření proti Covid-19

Smyslem Programu Czech Rise Up – Chytrá opatření proti Covid-19 byla podpora rychlého zavedení řešení na pomoc s bojem proti pandemii Covid-19, včetně zmírnění dalšího šíření a dopadů této pandemie. Cílem bylo nasazení technologií a podpora provozních nákladů za

účelem rozšíření kapacit výroby ochranných pomůcek nebo zavedení do výroby nových ochranných pomůcek v boji proti pandemii Covid-19. Maximální výše podpory byla 500 000 Kč. (Ministerstvo průmyslu a obchodu, 2020b);

6.1.16 Program Technologie Covid-19

Smyslem Programu Technologie Covid-19 byla podpora podnikatelské činnosti zaměřené na výrobu zdravotnických prostředků a prostředků osobní ochrany a dále podpora zaměřená na likvidaci infekčního materiálu. Podpora se týkala projektů přímo zaměřených na boj proti pandemii Covid-19 prostřednictvím nových technologií, především nákupem nových strojů a zařízení k výrobě zdravotnických prostředků. Výše podpory se pohybovala od 250 tis. Kč až po 20 mil. Kč za jeden projekt. (Ministerstvo průmyslu a obchodu, 2020c)

6.1.17 Mimořádná dotace na odměny pro sociální pracovníky na obecních úřadech

Smyslem tohoto opatření bylo poskytnutí mimořádné dotace na vyplacení mimořádné odměny k platu za práci ve ztíženém pracovním prostředí. Za ztížené prostředí bylo považováno, že je zaměstnanec vystaven riziku nákazy z důvodu nezbytného soustavného přímého osobního kontaktu s jinými fyzickými osobami při výkonu sjednaného druhu práce nebo ztíženého provozu v souvislosti s pandemií Covid-19. Odměnu v závislosti na konkrétní práci ve ztíženém pracovním prostředí, pracovním nasazení, konkrétního výkonu pracovních úkolů, náročnosti práce s přihlédnutím i na práci konanou přes čas nebo pracovní pohotovosti stanovil tajemník konkrétního obecního úřadu. (Odbor sociálních služeb a sociální práce, 2020a)

6.1.18 Mimořádná dotace na finanční ohodnocení zaměstnanců v sociálních službách

Smyslem tohoto opatření bylo poskytnutí mimořádné dotace na vyplacení mimořádné odměny ke mzdě a platu za práci ve ztíženém pracovním prostředí, kdy byl zaměstnanec vystaven riziku nákazy z důvodu nezbytného soustavného přímého osobního kontaktu s jinými fyzickými osobami při výkonu sjednaného druhu práce nebo ztíženého provozu v souvislosti s pandemií Covid-19. Přičemž dotaci mohl čerpat pouze poskytovatel sociálních služeb, který je zapsán v registru poskytovatelů sociálních služeb. Výpočet dotace byl rozdělen dle kategorie podle kritéria výskytu onemocnění Covid-19 v daném zařízení, tj. tam kde byla prokazatelně zjištěna nákaza byla dotace vyplacena ve výši 235 Kč za hodinu nebo kategorie druhá, kdy v sociálních službách, kde nebyla zjištěna nákaza Covid-19 a nebylo

toto zařízení uvaleno do karantény byla vyplacena dotace ve výši 59 Kč za hodinu. (Odbor sociálních služeb a sociální práce, 2020b)

6.1.19 Mimořádná dotace na financování zvýšených provozních výdajů a sanaci výpadku příjmů v sociálních službách

Smyslem tohoto opatření bylo poskytnutí dotace na financování zvýšených provozních výdajů v souvislosti s pandemií Covid-19 v sociálních zařízeních. Jednalo se o náklady, které vznikly v souvislosti s řešením pandemie. Jde se o rozdíl mezi běžnými náklady organizace a náklady za situace spojené s pandemií Covid-19. (Odbor sociálních služeb a sociální práce, 2020c)

6.1.20 Dotační program na podporu mimořádného finančního ohodnocení zaměstnanců poskytovatelů lůžkové péče

Smyslem tohoto opatření bylo poskytnutí finančních prostředků na vyplacení mimořádných odměn jako zvláštní ocenění státu pro zaměstnance poskytovatelů lůžkové péče. Dotace se poskytovala na úhradu mimořádné odměny ke mzdě nebo platu za práci ve ztíženém pracovním prostředí, kdy byl zaměstnanec vystaven riziku nákazy z důvodu nezbytného soustavného přímého osobního kontaktu s jinými fyzickými osobami při výkonu své práce v souvislosti s pandemií Covid-19. Vyplacená odměna z tohoto programu u každého zdravotnického pracovníka nesměla přesáhnout 75 000 Kč a u každého nezdravotnického pracovníka 30 000 Kč. (Ministerstvo zdravotnictví České republiky, 2020b)

6.1.21 Další programy související se státním rozpočtem

Mezi další programy podporující podnikatele a živnostníky patřily zejména různé programy a balíčky opatření za účelem prominutí platby záloh na daň z příjmu fyzických a právnických osob, bezúročné půjčky s ročním odkladem splátek (program Covid I. – III.), odsunutí platby mýtného a silniční daně, zrušení poplatků za odesílání datových zpráv, zvýhodněné úvěry zaměřené na export, poskytování záloh na splácení úvěrů pro tuzemské vývozce.

6.2 Návaznost opatření na státní rozpočet

Celkové výdaje státního rozpočtu meziročně vzrostly o 291 mld. Korun. K růstu v roce 2020 přispěly hlavně běžné výdaje +258 mld., kdy více než polovina z jejich přírůstku šla na vrub výdajů spojených s kompenzačními opatřeními podnikům, jednotlivcům i obcím, dále s opatřeními spojenými s podporou zatíženého zdravotního i sociálního systému. Konkrétně

šlo o výdaje do zdravotnictví ve výši 54,8 mld. a to zejména na nákup ochranných prostředků v souvislosti s Covid-19 a zvýšení osobních nákladů pracovníků ve zdravotnictví a dalších výdajů nesouvisejících s pandemií Covid-19. Dále šlo o program Antivirus A + B ve výši 23,7 mld., ošetřovné pro zaměstnance a OSVČ 12,0 mld., navýšení prostředků na platy a odměny v sociálních službách a dalších vybraných oblastech veřejného sektoru mimo zdravotnictví ve výši 3,3 mld. či další programy např. Covid - Nájemné 4,1 mld. a Covid - Ubytování 2,3 mld. korun. Mezi další opatření v boji proti Covid-19 patřila i podpora drobných podnikatelů a zaměstnavatelů, kdy šlo o zrušení minimálních záloh pro OSVČ na sociální pojištění ve výši 7,4 mld. korun a dále o prominutí pojistného na sociální zabezpečení ve výši 13,3 mld. Ve výdajích státního rozpočtu se také projevil nárůst celkové nemocnosti i vyšší počet proplacených dnů vlivem karenční doby. (Český statistický úřad, 2021)

7 ANALÝZA VÝVOJE HRUBÉHO DOMÁCÍHO PRODUKTU A MÍRY NEZAMĚSTNANOSTI V ČR

V souvislosti s dopady pandemie Covid-19 se dále bude následující kapitola věnovat analýze vývoje dvou vybraných základních ekonomických ukazatelů v ČR, a to vývoji HDP a nezaměstnanosti, včetně jejich vzájemného vztahu.

7.1 Hrubý domácí produkt

HDP zaznamenal v období let 2010 – 2019 v ČR poměrně stabilní růst. Výjimkou byl pouze rok 2012, kdy v meziročním srovnání došlo k poklesu HDP o 0,8 %. Průměrný růst HDP v období 2010 – 2019 dosáhl 2,4 %. Oproti tomu rok 2020 znamenal v meziročním srovnání propad, kdy meziročně HDP poklesl o 5,6 %.

Tabulka 1 Vývoj HDP v ČR v letech 2010 - 2020

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
HDP v mld. Kč (stálé ceny 2015)	4 253	4 328	4 294	4 292	4 389	4 625	4 743	4 988	5 147	5 267	4 974
Meziroční index HDP	102,4	101,8	99,2	100,0	102,3	105,4	102,5	105,2	103,2	102,3	94,4

Zdroj dat: (Český statistický úřad, 2021a)

Rok 2020 znamenal z hlediska struktury výdajů na HDP pokles ve všech složkách HDP kromě složky výdajů vlády na konečnou spotřebu, která jako jediná zaznamenala meziroční růst o 3,5 %. Relativně nejmenší pokles oproti roku 2019 zaznamenaly výdaje neziskových institucí na konečnou spotřebu (pokles o 1,1 %), dále pak výdaje domácností na konečnou spotřebu (pokles o 5,2 %). Největší pokles byl naopak zaznamenán u výdajů na tvorbu hrubého kapitálu, a to 13,3 %. Objem vývozu a dovozu se také snížil, a to o 5,9 % v případě vývozu zboží a služeb a o 6,1 % v případě dovozu zboží a služeb. V obou případech pak větším tempem klesal objem vývozu a dovozu v sektoru služeb oproti sektoru zboží.

Tabulka 2 Meziroční vývoj výdajů na HDP, rok 2020 (objemové indexy, v %)

HDP celkem	Výdaje na konečnou spotřebu				Tvorba hrubého kapitálu			Vývoz			Dovoz		
	celkem	domácností	vládních institucí	neziskových institucí	celkem	fixního	cenností	celkem	zboží	služby	celkem	zboží	služby
94,4	97,4	94,8	103,5	98,9	86,7	91,9	97,1	94,1	95,7	85,9	93,9	95,6	84,4

Zdroj: (Český statistický úřad, 2021a)

Na základě výše uvedeného lze tedy jako jednu z hlavních příčin poklesu úrovně HDP v ČR předpokládat opatření, která byla centrálními orgány ČR přijata v souvislosti s řešením pandemie onemocnění Covid-19 (zejména opatření, která omezovala ekonomickou činnost jako uzavření či významné omezení vybraných sektorů ekonomiky – zejména sektoru služeb či významná část obchodu zboží a uzavření školských zařízení). Nepříznivé dopady zmiňovaných opatření pak byly ze strany zejména vlády kompenzovány fiskálními opatřeními na podporu konečné spotřeby i vývozu. Mezi tato opatření patřily zejména program Antivirus a kompenzační bonusy pro malé s.r.o. a přímá podpora OSVČ.

Další opatření, která byla v roce 2020 přijata, pak podpoří výdaje na jednotlivé složky HDP v následujících letech. Jedná se např. o efekty v důsledku snížení superhrubé mzdy a zvýšení nezdanitelné části daně z příjmů fyzických osob.

7.2 Míra nezaměstnanosti

Dle dat ČSÚ měla obecná míra nezaměstnanosti v ČR v období let 2010 až 2019 klesající tendenci, a to s výjimkou roku 2012, kdy došlo oproti roku 2011 k nárůstu míry nezaměstnanosti o 0,2 p. b. a roku 2013, kdy oproti předchozímu roku zůstala na stejné úrovni. Celkově došlo během deseti let od roku 2010 ke snížení obecné míry nezaměstnanosti z úrovně 7,4 % v roce 2010 na úroveň 2,0 %.

V roce 2020 pak došlo k nárůstu obecné míry nezaměstnanosti o 0,6 p. b. na výsledných 2,6 %. Údaje za jednotlivé roky pak ukazuje následující tabulka.

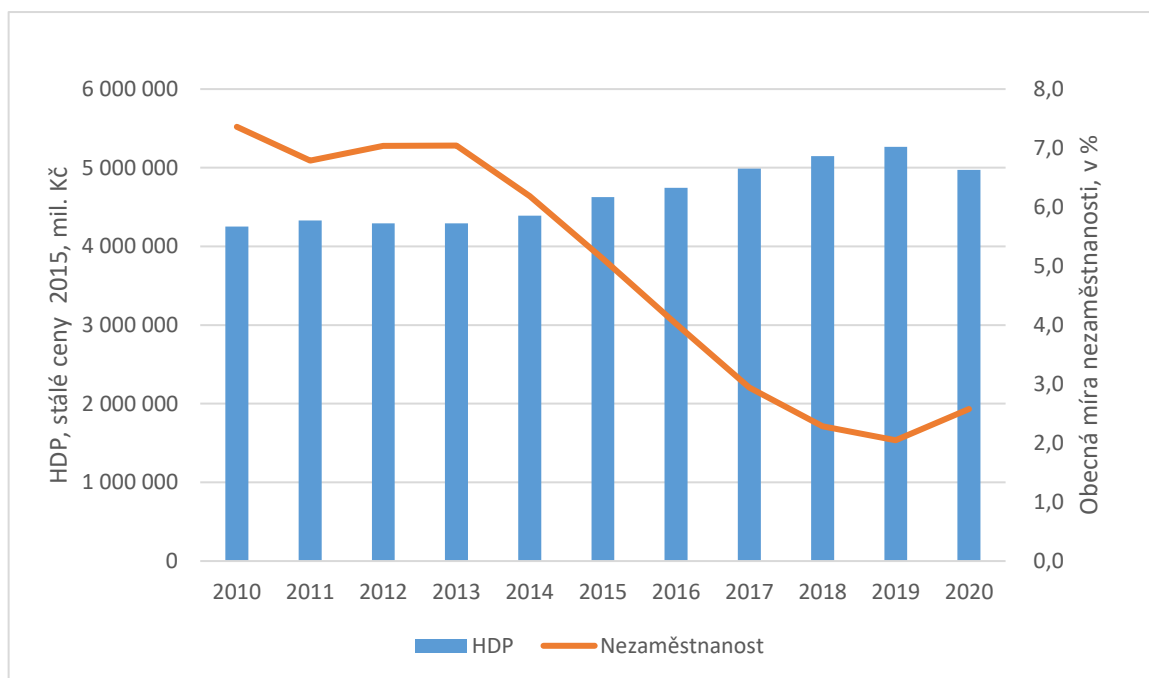
Tabulka 3 Vývoj obecné míry nezaměstnanosti v ČR (2010 – 2020)

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Obecná míra nezam. (v %)	7,4	6,8	7,0	7,0	6,2	5,1	4,0	2,9	2,3	2,0	2,6

Zdroj: (Český statistický úřad, 2021b)

Následující graf znázorňuje vývoj nezaměstnanosti a vývoj úrovně HDP v ČR v období 2010-2020.

Graf 2 Vývoj úrovně HDP a nezaměstnanosti v ČR v období 2010 - 2020

Zdroj: (Český statistický úřad, 2021a,b), vlastní zobrazení

Ze základního grafického znázornění vývoje HDP a nezaměstnanosti, kde při růstu úrovně HDP dochází ke snížení úrovně nezaměstnanosti a naopak, můžeme odhadovat určitou nepřímo úměrnou závislost.

7.3 Vztah HDP a nezaměstnanosti v ČR

V následující části bude zkoumán vztah úrovně HDP a nezaměstnanosti v ČR prostřednictvím jedné ze základních metod statistické analýzy – regresní analýzy. Cílem je prostřednictvím empiricky zjištěných dat o úrovni HDP a nezaměstnanosti navrhnout model, který vysvětluje vztah těchto dvou veličin v podmínkách ČR a případně odhadnout/predikovat, další vývoj nezaměstnanosti v závislosti na předpokládaném vývoji HDP. Následně prostřednictvím dalšího zkoumání odhadnout, zda a případně jak se popisovaný vztah mění v souvislosti s aktuálním vývojem ekonomiky ČR v době probíhající pandemie Covid-19.

Regresní analýza patří k nejpoužívanějším metodám statistické analýzy vícerozměrných dat. Umožňuje vyjádření vztahu mezi proměnnou, kterou chceme popisovat (vysvětlovaná proměnná či odezva), a množinou vysvětlujících proměnných (regresorů) pomocí regresní funkce. (Neubauer, 2016).

Pro zkoumání vztahu uvedených veličin bude použit lineární regresní model s jednou vysvětlující proměnnou (regresorem), který je možné vyjádřit v následujícím tvaru:

$$Y = \beta_1 + \beta_2 X + e$$

kde Y je náhodná, vysvětlovaná veličina, X je daná, reálná proměnná, β_1 , β_2 jsou neznámé parametry (konstanty) a e je náhodná veličina/chyba.

Pro konstrukci modelu je třeba odhadnout pomocí naměřených dat parametry β_1 a β_2 , kdy pro hodnoty $x_1, x_2, \dots, x_n$ proměnné X jsou pozorovány hodnoty $y_1, y_2, \dots, y_n$ proměnné Y a předpokládáme, že platí

$$y_i = \beta_1 + \beta_2 x_i + e_i, i = 1, 2, \dots, n.$$

Hodnoty $y_1, y_2, \dots, y_n$ jsou zatíženy chybami $e_1, e_2, \dots, e_n$, o kterých předpokládáme, že jsou nezávislé náhodné veličiny, které jsou nesystematické, tj. střední hodnota $E(e_i) = 0$, jsou homogenní, tedy že mají stejný rozptyl $D(e_i) = \sigma^2, i = 1, 2, \dots, n$, a mají normální rozdělení. (Neubauer, 2016)

Po sestavení regresního modelu bude provedeno ověření, zda odhadnuté regresní parametry i celkový model jsou na zvolené hladině významnosti α statisticky významné.

Vhodnost zvoleného modelu bude následně posouzena pomocí tzv. indexu determinace (R^2). Toto číslo nabývá hodnot $\langle 0,1 \rangle$. Čím více se R^2 blíží k 1, tím považujeme danou statistickou vazbu za silnější, a tedy dobře vystiženou použitým regresním modelem. Naopak čím více se bude blížit k 0, tím považujeme danou závislost za slabší a regresní funkci za méně výstižnou. (Neubauer, 2016)

7.3.1 Stanovení lineárního regresního modelu závislosti míry nezaměstnanosti na HDP v ČR v období 2010 - 2020

Vstupními daty pro konstrukci regresního modelu budou hodnoty úrovně HDP a nezaměstnanosti v ČR v období let 2010 - 2020. Zdrojem dat o vývoji úrovně HDP jsou data ČSÚ o vývoji a úrovni ročních výdajů na HDP v cenách roku 2015 (v mil. Kč). Data o vývoji nezaměstnanosti jsou brána opět ze zdrojů ČSÚ, a to konkrétně na základě výběrového šetření pracovních sil, kdy data o nezaměstnanosti pro účely konstrukce regresního modelu odpovídají průměrné obecné míře nezaměstnanosti v daném roce (v %, sezónně očištěno).

Vstupní data jsou souhrnně uvedena v následující tabulce.

Tabulka 4 Vývoj nezaměstnanosti a úrovně HDP v ČR (období 2010 – 2020)

Rok	Nezaměstnanost (v %)	HDP (v mil. Kč, ceny r. 2015)
2010	7,4	4 252 881
2011	6,8	4 327 747
2012	7,0	4 293 774
2013	7,0	4 291 803
2014	6,2	4 388 888
2015	5,1	4 625 378
2016	4,0	4 742 737
2017	2,9	4 987 876
2018	2,3	5 147 421
2019	2,0	5 266 512
2020	2,6	4 973 928

Zdroj: (Český statistický úřad, 2021a,b), vlastní zobrazení

Úroveň HDP je pro účely sestavení lineárního regresního modelu vysvětlující proměnnou (X), nezaměstnanost pak proměnnou vysvětlovanou (Y).

Konstrukce regresního modelu byla provedena prostřednictvím aplikace MS Excel, přičemž testování statistické významnosti jednotlivých parametrů regresní přímky a modelu jako celku bylo provedeno na hladině významnosti $\alpha = 0,05$.

Výsledné hodnoty získané prostřednictvím nástroje „Regrese“ v aplikaci MS Excel jsou uvedeny v následujících tabulkách:

Tabulka 5 Výsledky regresního modelu pro období 2010 - 2020

Regresní statistika	
Hodnota spolehlivosti R (index determinace R^2)	0,980
Pozorování	11
Významnost F (p-hodnota)	5,876E-09

	<i>Koeficienty</i>	<i>Chyba stř. hodnoty</i>	<i>Hodnota p</i>	<i>Dolní 95%</i>	<i>Horní 95%</i>
Hranice (parametr β_1)	30,803	1,239	1,320E-09	28,001	33,606
HDP (parametr β_2)	-5,564E-06	2,648E-07	5,876E-09	-6,163E-06	-4,965E-06

Zdroj: Vlastní výpočty

Na základě konstrukce regresního modelu byla stanovena regresní přímka ve tvaru:

$$y = 30,803 - 5,564E-06x$$

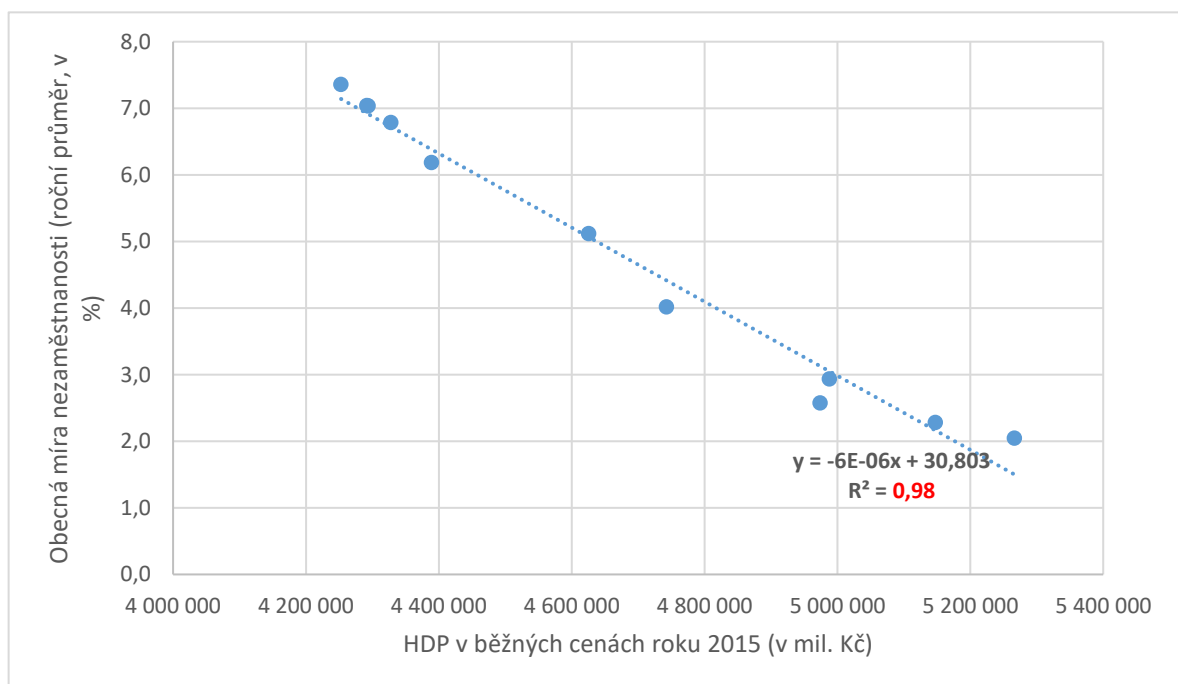
Intervaly spolehlivosti (*Dolní 95%*, *Horní 95%*) pro parametry β_1 i β_2 neobsahují 0, proto jsou tyto parametry statisticky významné na hladině významnosti $\alpha = 0,05$.

V případě celého modelu je p-hodnota (významnost F) nižší než stanovená hladina významnosti α ($5,876E-09 < 0,05$). Proto lze zamítnout nulovou hypotézu a konstatovat, že zvolený model je statisticky významný. Výsledný model lze použít k predikci a popisu závislosti daných proměnných.

Míru, jakou vytvořený statistický model vystihuje vztah mezi HDP a nezaměstnaností pak lze posoudit dle indexu determinace. Uvažovanou regresní závislostí se nám podařilo vysvětlit 98 % variability proměnné Y, což je nezaměstnanost.

Následující graf znázorňuje vztah HDP a nezaměstnanosti včetně zobrazení regresní přímky, uvedení regresní funkce a indexu determinace (R^2).

Graf 3 Vztah HDP a nezaměstnanosti v ČR (2010 - 2020)

Zdroj: (Český statistický úřad, 2021a,b), vlastní výpočty a zobrazení

Vytvořený model je možné použít k predikci dalšího vývoje míry nezaměstnanosti v závislosti na vývoji úrovně HDP. ČNB ve zveřejněném materiálu „Inflační očekávání finančního trhu 2/2021“ očekává v roce 2021 meziroční růst HDP v ČR o 3,4 %. (Česká národní banka, 2021). Výši HDP pro rok 2021 (ve stálých cenách 2015) lze na základě tohoto dokumentu očekávat:

$$\text{HDP 2021} = 4\,973\,928 \cdot 1,034 = 5\,143\,042 \text{ mil. Kč}$$

Při využití vytvořeného modelu lze (za jinak stejných podmínek) predikovat úroveň nezaměstnanosti v ČR v roce 2021 ve výši:

$$y = 30,803 - 5,564E-06x$$

$$y = 30,803 - 5,564E-06 \cdot 5\,143\,042$$

$$y = 2,2 \%$$

Na základě vytvořeného modelu vztahu HDP a nezaměstnanosti je očekávaná míra nezaměstnanosti v roce 2021 na úrovni 2,2 %. V další kapitole bude popsána situace zohledňující vztah HDP a nezaměstnanosti již v situaci, kdy byla ČR zasažena pandemií Covid-19.

7.3.2 Analýza vztahu HDP a míry nezaměstnanosti v ČR pomocí regresní analýzy v průběhu pandemie Covid-19

Na základě informací uvedených v podkapitole 6.3.1 lze konstatovat, že lineární regresní model může být vhodným nástrojem pro zkoumání vztahu úrovně HDP a míry nezaměstnanosti v ČR. Aby však bylo možné lépe analyzovat dopad pandemie onemocnění Covid-19 a souvisejících přijatých opatření na ekonomiku ČR, potažmo na vývoj nezaměstnanosti na základě vývoje HDP, je nezbytné zaměřit se podrobněji na období před vypuknutím pandemie a v jejím průběhu. Proto je metoda regresní analýzy v této podkapitole aplikována na data v období let 2016 až 2020. Protože průběh pandemie Covid-19 v tomto období zahrnuje pouze 1 rok, respektive zejména 2. až 4. čtvrtletí roku 2020, jsou dále analyzována data za jednotlivá čtvrtletí sledovaného období.

Vývoj úrovně HDP a nezaměstnanosti za jednotlivá čtvrtletí v letech 2016 až 2020 pak ukazuje následující tabulka:

Tabulka 6 Vývoj nezaměstnanosti a úrovně HDP v ČR (období 2016 – 2020, čtvrtletní údaje, klouzavý průměr)

Čtvrtletí	Klouzavý průměr nezaměstnanost (v %)	Klouzavý průměr HDP (v mil. Kč, ceny r. 2015)
1Q/2016	4,7	1 164 520
2Q/2016	4,5	1 174 201
3Q/2016	4,3	1 179 417
4Q/2016	4,0	1 185 684
1Q/2017	3,8	1 198 163
2Q/2017	3,5	1 212 425
3Q/2017	3,2	1 229 069
4Q/2017	2,9	1 246 969
1Q/2018	2,7	1 259 041
2Q/2018	2,5	1 268 884
3Q/2018	2,4	1 277 527
4Q/2018	2,3	1 286 855
1Q/2019	2,2	1 294 495
2Q/2019	2,1	1 301 189
3Q/2019	2,1	1 310 885
4Q/2019	2,0	1 316 628
1Q/2020	2,0	1 312 190
2Q/2020	2,2	1 276 896
3Q/2020	2,3	1 259 080
4Q/2020	2,6	1 242 867

Zdroj: (Český statistický úřad, 2021a,b), vlastní výpočty

Aby bylo dosaženo sezónního očištění vstupních dat, byl použit pro jednotlivá období klouzavý průměr sledovaných hodnot vždy za 4 předchozí období (tj. čtvrtletí).

Opět s využitím nástroje „Regrese“ v aplikaci MS Excel byl nejprve sestaven lineární regresní model vztahu úrovně HDP a míry nezaměstnanosti za období 2016 – 2019, tedy za období před vypuknutím pandemie onemocnění Covid-19 v ČR. Výsledný tvar regresní funkce je:

$$y = 25,101 - 1,770E-05x$$

Parametry β_1 a β_2 i model jako celek byly následně testovány na statistickou významnost (na hladině významnosti $\alpha = 0,05$), a to s následujícími výsledky:

Parametr $\beta_1 = 25,101$; interval spolehlivosti $\langle 23,220; 26,983 \rangle$ neobsahuje 0.

Parametr $\beta_2 = -1,770E-05$; interval spolehlivosti $\langle -1,921E-05; -1,619E-05 \rangle$ neobsahuje 0.

V případě celého modelu je *p-hodnota* (významnost F) nižší než stanovená hladina významnosti α ($4,797E-13 < 0,05$).

Koeficient determinace (R^2) = 0,98.

Z uvedeného vyplývá, že jak jednotlivé parametry, tak i lineární regresní model jako celek jsou statisticky významné na hladině významnosti $\alpha = 0,05$. Vzhledem k úrovni koeficientu determinace ve výši 0,98 lze konstatovat, že regresní model vysvětluje 98 % variability proměnné Y , což je nezaměstnanost.

V průběhu roku 2020 pak v každém čtvrtletí došlo k poklesu úrovně HDP (vyjádřeno v hodnotách klouzavého aritmetického průměru za čtyři předcházející období) až na úroveň 1 242 867 mil. Kč ve 4. čtvrtletí roku 2020.

Při aplikaci stanoveného lineárního regresního modelu za období 2016 - 2019 k predikci úrovně nezaměstnanosti na úroveň HDP odpovídající dosažené úrovni ve 4. čtvrtletí roku 2020 by měla být očekávaná míra nezaměstnanosti (za jinak stejných podmínek) v úrovni 3,1 %. Skutečná míra nezaměstnanosti však dosáhla pouze úrovně 2,6 %.

Vzhledem ke skutečnosti, že skutečná míra nezaměstnanosti v období roku 2020 nedosáhla očekávané míry 3,1%, ale nezaměstnanost dosáhla pouze úrovně 2,6 % a vzhledem ke skutečnosti, že vláda provedla jednotlivá fiskální opatření, která měla pomoci zmírnění dopadu Covid-19, byl proto zkonstruován další lineární regresní model, tentokrát pro období roku 2020 (roku zasaženého pandemií Covid-19).

Výsledný tvar regresní funkce pro období roku 2020 je:

$$y = 11,714 - 7,407E-06x$$

I v tomto případě byly parametry β_1 a β_2 i model jako celek testovány na statistickou významnost (na hladině významnosti $\alpha = 0,05$), a to s následujícími výsledky:

Parametr $\beta_1 = 11,714$ interval spolehlivosti $\langle 2,583; 20,845 \rangle$ neobsahuje 0.

Parametr $\beta_2 = -7,407E-06$ interval spolehlivosti $\langle -1,458E-05; -2,344E-07 \rangle$ neobsahuje 0.

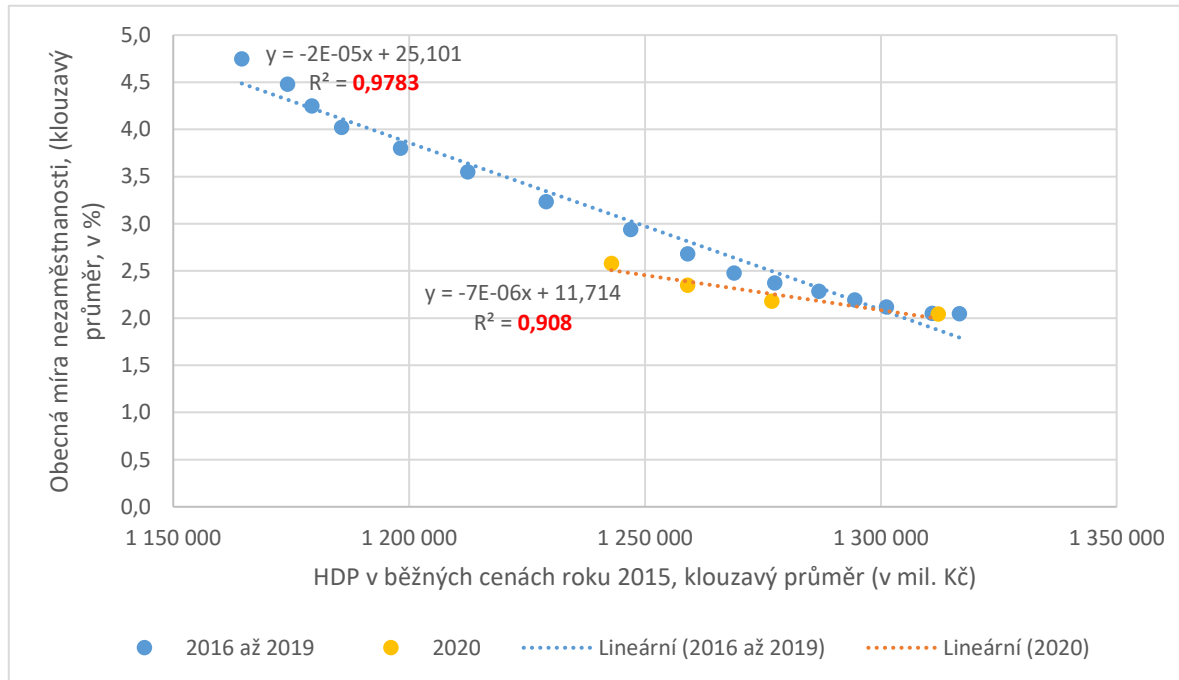
V případě celého modelu je p -hodnota (významnost F) nižší než stanovená hladina významnosti α ($0,0471 < 0,05$).

Koeficient determinace (R^2) = 0,908.

Z uvedeného vyplývá, že i přes relativně nízký počet pozorování (jen 4 čtvrtletí) jak jednotlivé parametry, tak i lineární regresní model jako celek jsou statisticky významné na hladině významnosti $\alpha = 0,05$.

Následující graf poté graficky znázorňuje porovnání těchto dvou období, tj. období let 2016-2019 a období roku 2020, které dělí vypuknutí pandemie Covid-19.

Graf 4 Vztah HDP a nezaměstnanosti v ČR (2016 - 2020, čtvrtletní údaje)

Zdroj: (Český statistický úřad, 2021a,b), vlastní výpočty

Je třeba upozornit, že doba spojená s pandemií Covid-19 je pro provedení ucelených analýz dopadů pandemie na ekonomiku ČR poměrně krátká, jsou k dispozici pouze 4 čtvrtletí. Proto také vytvořený model, který zkoumá období probíhající pandemie Covid-19 zahrnuje pouze 4 pozorování. S vytvořeným modelem a interpretací jeho výsledků jsou tedy spojena rizika určité nepřesnosti. Z tohoto důvodu je třeba považovat výsledky za předběžné, které na základě budoucího vývoje mohou být upraveny.

Z provedené analýzy lze i přes uvedená rizika spojená s nízkým počtem období předpokládat, že v roce 2020 se citlivost změn v míře nezaměstnanosti při změně HDP výrazně snížila. Elasticita křivky v období roku 2020 oproti křivce ukazující léta 2016 – 2019 se výrazně snížila, sklon funkce je nižší než v době před pandemií Covid-19. Z toho se dá usuzovat, že se podmínky v ekonomice ČR v době pandemie Covid-19 významně změnilo, a to zejména v důsledku fiskálních opatření provedených vládou. Cílem těchto opatření bylo jednak zmírnit pokles úrovně HDP a jednak stabilizovat trh práce a zachovat zaměstnanost. Za tímto účelem bylo schváleno nespočet dotačních balíčků na podporu kompenzace ztrát jak zaměstnavatelům, tak i zaměstnancům a udržení zaměstnanosti.

7.4 Vyhodnocení

V rámci boje proti pandemii Covid-19 vyhlásila vláda v průběhu roku 2020 nouzový stav v ČR, který několikrát prodloužila a dále vyhlásila a schválila nespočet krizových a mimořádných opatření, která měla za následek zejména uzavření školských zařízení, uzavření obchodů a služeb, omezení pohybu a další neméně významná omezení. Ke zmírnění dopadu těchto přijatých opatření proti šíření pandemie Covid-19 provedla současně vláda opatření na podporu občanům a firmám, která se týkala snížení příjmů a zvýšení výdajů státního rozpočtu, jedná se například o programy na kompenzaci mzdových nákladů v podobě náhrady mezd, programy a úpravu ošetrovného, programy na podporu kultury, sportu, cestovního ruchu. Co se příjmů do státního rozpočtu týče, tak se jednalo zejména o daňové příjmy, odsunutí plateb daní, či zrušení některých vybraných poplatků např. sociálního pojištění apod.

Vzhledem k přijatým opatřením, které byly nejvíce zacíleny zejména na HDP a nezaměstnanost, byly v rámci provedené analýzy zkoumány právě tyto dva z hlavních ekonomických ukazatelů. Z provedené analýzy, která zkoumala vývoj úrovně HDP a nezaměstnanosti v období let 2010 - 2020 vyplývá, že zvolené ukazatele mají silný nepřímý úměrný vztah. Pro porovnání dopadů pandemie Covid-19 byla proto provedena ještě analýza právě na rok 2020, který byl zasažen pandemií. V roce 2020 díky změně v ekonomice ČR, tj. se značnými fiskálními opatřeními vlády s cílem kompenzovat zaměstnavatelům jejich ztráty vzniklé na základě vydaných opatření, nedošlo k očekávanému nárůstu nezaměstnanosti v závislosti na HDP.

Z porovnání dvou analyzovaných období lze předpokládat, že se v roce 2020 změnila podmínka v ekonomice ČR, což v důsledku znamenalo nižší než očekávaný nárůst nezaměstnanosti v závislosti na poklesu HDP. Tento nižší růst nezaměstnanosti může být způsoben jak určitým zpožděním mezi poklesem HDP a nárůstem míry nezaměstnanosti, tak s případným očekáváním zaměstnavatelů s ukončením pandemické situace a následným návratem k běžnému fungování podniků a ekonomiky v kombinaci se značnými fiskálními opatřeními vlády, která měla za cíl kompenzovat zaměstnavatelům jejich ztráty vzniklé v období restriktivních protipandemických opatření a zachovat zaměstnanost.

ZÁVĚR

Téma pandemie Covid-19 nás obklopuje ze všech stran. Z médií můžeme slyšet o vlnách, které nás v uplynulém roce atakovaly. Ačkoli byla Česká republika brána za vzor za dobře zvládnutou první vlnu koronavirové krize, další vlny pandemie už se tak dobře zvládnout nepovedlo a Česká republika byla silně zasažena, takže se na podzim 2020 stala globálně nejhůře zasaženou zemí. Ještě nikdy v historii České republiky se nestalo, aby ze dne na den byla vypnuta část národního hospodářství. Dle České národní banky Česká republika sloužila řadu let jako modelový příklad ekonomiky s minimální makroekonomickou nerovnováhou a silnou finanční stabilitou. Pandemie Covid-19 ukázala, že ač je Česká republika malým, vnitrozemským státem, tak základy v silné finanční stabilitě a malé makroekonomické nerovnováze pomohly k zvládnutí této pandemie v takové míře, aby bylo co nejvíce ochráněno zdraví občanů. Ekonomické dopady této pandemie jsou již teď značné a bohužel, vzhledem k trvání této pandemie, se tyto nejen ekonomické problémy budou dále prohlubovat.

Teoretická část byla věnována seznámení se se základními makroekonomickými pojmy, vztahu HDP a nezaměstnanosti a dále byla práce věnována problematice Covid-19 a opatřeními vydanými vládou ČR.

Cílem práce bylo zanalyzovat a zhodnotit dopady pandemie Covid-19 na ekonomiku ČR. Zkoumaly se dopady pandemie Covid-19 z pohledu hrubého domácího produktu a nezaměstnanosti. Dalším z dílčích cílů bylo charakterizovat přijatá vládní opatření a jejich následky na ekonomiku ČR. Podpůrnou metodou k dosažení cíle byla SWOT analýza z pohledu národního hospodářství České republiky a dále byla provedena analýza vývoje HDP a nezaměstnanosti v roce 2020. Pomocí regresní analýzy byl zkoumán vztah mezi těmito veličinami.

Z výše provedených analýz a následného vyhodnocení lze konstatovat, že pandemie Covid-19 měla z pohledu HDP a nezaměstnanosti významný dopad na celkovou ekonomiku ČR. V roce 2020 se díky přijatým opatřením a jednotlivým dotačním programům realizovaným v rámci Covid-19, změnila podmínky v ekonomice ČR, což v důsledku znamenalo nižší než očekávaný nárůst nezaměstnanosti v závislosti na poklesu HDP.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Tištěné zdroje:

ADAMS, Rhonda, 2014. *Successful Business Plan - Secrets & Strategies: 1 Best-Selling Business Plan Guide*. 6th Edition. Palo Alto, CA, USA: PlanningShop. ISBN 978-1-933895-48-2.

DORNBUSCH, Rudiger a Stanley FISCHER, 1994. *Makroekonomie*. Šesté vydání. Praha: SPN a Nadace Economics. ISBN 80-04-25 556-6.

HOLMAN, Robert, 1999. *Ekonomie*. Praha: C. H. Beck. ISBN 80-7179-255-1.

JUREČKA, Václav a kolektiv, 2017. *Makroekonomie*. 3., aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-271-0251-8.

NATTRASS, Nicoli a G. VISAKH VARMA, 2014. *Macroeconomics simplified: Understanding Keynesian and neoclassical macroeconomic systems*. London: SAGE Publications. ISBN 978-81-321-1772-8 (PB).

NEUBAUER, Jiří, Marek SEDLAČÍK a Oldřich KRÍŽ, 2016. *Základy statistiky: Aplikace v technických a ekonomických oborech*. 2. rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-5786-5.

SAMUELSON, Paul A. a William D. NORDHAUS, 2010. *Economics*. 19th ed. New York: McGraw-Hill/Irwin. ISBN 978-0-07-351129-0.

ROJÍČEK, Marek, Vojtěch SPĚVÁČEK, Jan VEJMĚLEK, Eva ZAMRAZILOVÁ a Václav ŽĎÁREK, 2016. *Markoekonomická analýza: teorie a praxe*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-5858-9.

SCHILLER, Bradley R., 2004. *Makroekonomie*. Brno: Computer Press. ISBN 80-251-0169-X.

SOUKUP, Jindřich, Vít POŠTA, Pavel NESET a Tomáš PAVELKA, 2018. *Makroekonomie*. 3. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Management Press. ISBN 978-80-7261-537-7.

TULEJA, Pavel, 2007. *Analýza pro ekonomy: učebnice pro ekonomické a obchodně podnikatelské fakulty*. Brno: Computer Press. ISBN 978-80-251-1801-6.

Elektronické zdroje:

ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA, 2021. Inflační očekávání finančního trhu —2/2021. *Česká národní banka* [online]. Praha, 22.2.2021 [cit. 2021-5-5]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/financni-trhy/.galleries/inflacni_ocekavani_ft/inflacni_ocekavani_ft_2021/C_inflocek_02_2021.pdf

ČESKÁ SPRÁVA SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ, 2020. Aktuální informace k ošetřovnému z důvodu uzavření škol. *Česká správa sociálního zabezpečení* [online]. Praha, 14.4.2021 [cit. 2021-5-2]. Dostupné z: <https://www.cssz.cz/web/cz/osetrovne>

ČESKO, 1998. Zákon č. 110/1998 Sb. Zákon Ústavní zákon o bezpečnosti České republiky. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1998-110>

ČESKO, 2000a. Zákon č. 240/2000 Sb. Zákon o krizovém řízení a o změně některých zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-240>

ČESKO, 2000b. Zákon č. 258/2000 Sb. Zákon o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-258>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2021a. Hrubý domácí produkt - Časové řady ukazatelů čtvrtletních účtů. *Český statistický úřad* [online]. Praha, 1.4.2021 [cit. 2021-4-1]. Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/10180/122245267/hdpcr040121_v.xlsx/2038e248-5f13-46ff-82aa-a75e74396d87?version=1.1

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2021b. Zaměstnanost, nezaměstnanost - časové řady. *Český statistický úřad* [online]. Praha, 3.2.2021 [cit. 2021-4-1]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/122734648/czam020321cr.xlsx/82774838-d32f-41be-b0bd-931111cc76f0?version=1.0>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD a ODBOR KANCELÁŘ PŘEDSEDY, 2021. Vývoj ekonomiky České republiky: Rok 2020. *Český statistický úřad* [online]. Praha [cit. 2021-5-2]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/125507847/320193-20q4a.pdf/43a6b1d3-d11d-47bb-afb0-92543a8546b5?version=1.1>

EKONOMICKÁ ENCYKLOPÉDIA EUROEKONÓM.SK, 2020. SWOT analýza. *EuroEkonom.sk* [online]. Košice, 6.7.2020 [cit. 2021-5-2]. Dostupné z: <https://www.euroekonom.sk/manazment/strategicka-diagnostika/swot-analyza/>

FINANČNÍ SPRÁVA, 2020. Pomoc společníkům malých s.r.o. (jaro 2020). *Finanční správa* [online]. Praha, 2020 [cit. 2021-5-2]. Dostupné z: https://www.financnisprava.cz/cs/financni-sprava/media-a-verejnost/nouzovy-stav/Pomoc_spolecnikum_malych_sro

KRAJSKÁ HYGIENICKÁ STANICE ZLÍNSKÉHO KRAJE, 2020. Úřední deska pro rok 2020. *Krajská hygienická stanice Zlínského kraje se sídlem ve Zlíně* [online]. Zlín, 2020 [cit. 2020-11-29]. Dostupné z: <https://www.khszlin.cz/24838-uredni-deska>

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ, 2020. Cílený Program podpory zaměstnanosti „Antivirus“: Manuál pro zaměstnavatele. *Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. Praha, 1.4.2020 [cit. 2021-5-2]. Dostupné z: https://www.mpsv.cz/documents/20142/1443715/Manual_Program_Antivirus.pdf/eacabb67-657a-42d3-2279-82ae3280b1fa

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ, 2020a. Výzva k předkládání žádostí o poskytnutí dotace pro dotační titul COVID–Lázně. *Ministerstvo pro místní rozvoj ČR* [online]. Praha, 29.6.2020 [cit. 2021-5-5]. Dostupné z: https://www.mmr.cz/getmedia/fcf2867d-f74a-4633-96f8-e3da73bc4a6b/Vyzva-pro-zadatele_COVID-Lazne_aktualizace-k-26-8-2020_.pdf.aspx?ext=.pdf

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ, 2020b. Výzva k předkládání žádostí o poskytnutí dotace pro dotační titul COVID–Školy v přírodě. *Ministerstvo pro místní rozvoj ČR* [online]. Praha, 16.11.2020 [cit. 2021-5-5]. Dostupné z: https://www.mmr.cz/getmedia/d3d1a5e0-b3d1-4902-811a-b85eafba425d/Vyzva-pro-zadatele_COVID-Skoly-v-prirode_1.pdf.aspx?ext=.pdf

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ, 2021. Výzva k předkládání žádostí o poskytnutí dotace pro dotační titul COVID–Ubytování II – Hromadná ubytovací zařízení (dále jen „HUZ“). *Ministerstvo pro místní rozvoj ČR* [online]. Praha, 18.1.2021 [cit. 2021-5-5]. Dostupné z: https://www.mmr.cz/getmedia/40dbed9f-39dc-4f62-affc-16a1db8c62f5/Vyzva-pro-zadatele-COVID-Ubytovani-II-HUZ_aktualizace-k-8-2-2021.pdf.aspx?ext=.pdf

MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU, 2020a. VÝZVA pro program podpory podnikatelů postižených celosvětovým šířením onemocnění COVID-19 způsobeného virem SARS-CoV-2: „COVID – Nájemné“. *Ministerstvo průmyslu a obchodu* [online]. Praha, 2020 [cit. 2021-5-2]. Dostupné z: https://www.mpo.cz/assets/cz/podnikani/zivnostenske-podnikani/2020/6/Vyzva_COVID-Najemne_final_18-6.pdf

MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU, 2020b. Program Czech Rise Up – Chytrá opatření proti COVID-19. *Ministerstvo průmyslu a obchodu* [online]. Praha, 2.4.2020 [cit. 2021-5-5]. Dostupné z: https://www.mpo.cz/assets/cz/podnikani/dotace-a-podpora-podnikani/program-czech-rise-up/2020/4/Program-Czech-Rise-Up_3.pdf

MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU, 2020c. Výzva XII. COVID-19 programu podpory TECHNOLOGIE. *Ministerstvo průmyslu a obchodu* [online]. Praha, 15.4.2020 [cit. 2021-5-5]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/podnikani/dotace-a-podpora-podnikani/oppik-2014-2020/vyzvy-op-pik-2020/vyzva-xii--covid-19-programu-podpory-technologie--253993/>

MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU, 2021. Program COVID – Gastro – Uzavřené provozovny. *Ministerstvo průmyslu a obchodu* [online]. Praha, 15.1.2021 [cit. 2021-5-5]. Dostupné z: https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/informace-o-koronavirus/program-covid-_gastro-_uzavrene-provozovny--258742/

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ, 2020. Ministerstvo zemědělství zveřejnilo Zásady dotačního programu Agricovid potravinářství. *Ministerstvo zemědělství* [online]. Praha, 24.11.2020 [cit. 2021-5-5]. Dostupné z: <http://eagri.cz/public/web/mze/tiskovy-servis/aktuality/koronavirus/ministerstvo-zemedelstvi-zverejnilo.html>

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY, 2020a. COVID-19 a SARS-CoV-2. *Ministerstvo zdravotnictví České republiky* [online]. Praha, 2020 [cit. 2020-11-29]. Dostupné z: <https://onemocneni-aktualne.mzcr.cz/covid-19/vysvetleni-pojmu>

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY, 2020b. Dotační program na podporu mimořádného finančního ohodnocení zaměstnanců poskytovatelů lůžkové péče v souvislosti s pandemií covid-19. *Ministerstvo zdravotnictví České republiky* [online]. Praha, 5.8.2020 [cit. 2021-5-5]. Dostupné z: <https://www.mzcr.cz/dotacni-program-na-podporu-mimoradneho-financniho-ohodnoceni-zamestnancu-poskytovatelu-luzkove-pece-v-souvislosti-s-pandemii-covid-19/>

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY, 2021. Aktuálně o koronaviru. *Ministerstvo zdravotnictví České republiky* [online]. Praha [cit. 2021-5-2]. Dostupné z: <https://koronavirus.mzcr.cz/>

NÁRODNÍ SPORTOVNÍ AGENTURA, 2020. VÝZVA 1/2020: Program podpory sportovních organizací postižených celosvětovou pandemií COVID-19 „COVID-SPORT“. *Národní sportovní agentura* [online]. Praha, 15.6.2020 [cit. 2021-5-2]. Dostupné z: https://agenturasport.cz/wp-content/uploads/2020/06/Vyzva_Covid_sport_final.pdf

ODBOR EKONOMICKÝCH ANALÝZ, 2020. Analýza vývoje ekonomiky ČR: leden 2020. *Ministerstvo průmyslu a obchodu* [online]. 29.1.2020 [cit. 2021-01-30]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/analyticke-materialy-a-statistiky/analyticke-materialy/analyza-vyvoje-ekonomiky-cr-leden-2020--252518/>

ODBOR KOMUNIKACE, 2020a. Program COVID - Kultura - I. výzva. *Ministerstvo průmyslu a obchodu: Program COVID - Kultura* [online]. Praha, 11.8.2020 [cit. 2021-5-2]. Dostupné z: <https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/informace-o-koronavirus/program-covid---kultura---i--vyzva--257563/>

ODBOR KOMUNIKACE, 2020b. Spouští se „ošetřovné“ za květen. OSVČ mohou podávat žádosti do 10. července. *Ministerstvo průmyslu a obchodu* [online]. Praha, 12.6.2020 [cit. 2021-5-2]. Dostupné z: https://www.mpo.cz/cz/rozcestnik/pro-media/tiskove-zpravy/spusti-se-_osetrovne_-za-kveten--osvc-mohou-podavat-zadosti-do-10--cervence--255120/

ODBOR SOCIÁLNÍCH SLUŽEB A SOCIÁLNÍ PRÁCE, 2020a. Vyhlášení mimořádného dotačního řízení MPSV pro rok 2020 na podporu mimořádného finančního ohodnocení sociálních pracovníků na obecních úřadech v souvislosti s pandemií COVID_19. *Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. Praha, 2020 [cit. 2021-5-5]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/web/cz/dotace-2020>

ODBOR SOCIÁLNÍCH SLUŽEB A SOCIÁLNÍ PRÁCE, 2020b. Vyhlášení mimořádného dotačního řízení MPSV pro rok 2020 na podporu mimořádného finančního ohodnocení zaměstnanců v sociálních službách v souvislosti s pandemií COVID_19. *Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. Praha, 7.5.2020 [cit. 2021-5-5]. Dostupné z: https://www.mpsv.cz/documents/20142/225517/V%C3%BDzva_mimo%C5%99%C3%A1dn%C3%BD+dota%C4%8Dn%C3%AD+titul_v+1.4.pdf/496b4a0f-95f5-89e9-9d80-dccb3197804c

ODBOR SOCIÁLNÍCH SLUŽEB A SOCIÁLNÍ PRÁCE, 2020c. Vyhlášení mimořádného dotačního řízení MPSV pro rok 2020 na financování zvýšených provozních výdajů a sanaci výpadku příjmů v souvislosti s přijímáním karanténních opatření, mimořádných opatření a krizových opatření v sociálních službách v souvislosti s pandemií COVID_19 (Program podpory D). *Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. Praha, 15.6.2020 [cit. 2021-5-5]. Dostupné z: https://www.mpsv.cz/documents/20142/225517/Vyhl%C3%A1%C5%A1en%C3%AD+mi+mo%C5%99%C3%A1dn%C3%A9ho+dota%C4%8Dn%C3%ADho+%C5%99%C3%ADz+en%C3%AD+MPSV+na+kompenciaci+v%C3%ADcn%C3%A1klad%C5%AF+a+v%C3%BDpadku+p%C5%99%C3%ADjm%C5%AF+registrovan%C3%BDch+soci%C3%A1ln%C3%ADch+slu%C5%BEeb+v+d%C5%AFsledku+pandemie+Covid_19_verze+4..pdf/9bb7778d-79cd-75d4-6ece-93a41bc55eb0

ODBOR VNĚJŠÍ VZTAHY A KOMUNIKACE, 2020. MF spouští přímou podporu pro zasažené OSVČ. *Ministerstvo financí České republiky* [online]. Praha, 14.7.2020 [cit. 2021-5-2]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2020/mf-spousti-primou-podporu-pro-zasazene-o-38055>

TISKOVÉ ODDĚLENÍ, 2020. Vláda schválila balíček ministra Zaorálka na záchranu kultury. *Ministerstvo kultury* [online]. Praha, 9.4.2020 [cit. 2021-5-2]. Dostupné z: <https://www.mkcr.cz/novinky-a-media/vlada-schvalila-balicek-ministra-zaoralka-na-zachranu-kultury-4-cs3727.html>

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY, 2021a. Mimořádná a ochranná opatření – co aktuálně platí. *Vláda České republiky* [online]. Praha, 29.11.2020 [cit. 2020-11-29]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/pandemie-koronaviru/dulezite-informace/nouzovy-stav-a-mimoradna-opatreni--co-aktualne-plati-180234/>

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY, 2020b. Vládní usnesení a odůvodnění související s bojem proti epidemii. *Vláda České republiky* [online]. Praha, 2020 [cit. 2020-11-29]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/epidemie-koronaviru/dulezite-informace/vladni-usneseni-souvisejici-s-bojem-proti-epidemii-koronaviru---rok-2020-186999/#brezen>

WORLD HEALTH ORGANIZATION, 2021. Coronavirus disease (COVID-19) pandemic. *World Health Organization* [online]. Geneva [cit. 2021-5-2]. Dostupné z: <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
DPP	Dohoda o provedení práce
HDP	Hrubý domácí produkt
OSVČ	Osoba samostatně výdělečně činná

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 SWOT analýza České republiky, zdroj: vlastní	33
--	----

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Vývoj HDP v ČR v letech 2010 - 2020	43
Tabulka 2 Meziroční vývoj výdajů na HDP, rok 2020 (objemové indexy, v %)	43
Tabulka 3 Vývoj obecné míry nezaměstnanosti v ČR (2010 – 2020)	44
Tabulka 4 Vývoj nezaměstnanosti a úrovně HDP v ČR (období 2010 – 2020).....	47
Tabulka 5 Výsledky regresního modelu pro období 2010 - 2020	47
Tabulka 6 Vývoj nezaměstnanosti a úrovně HDP v ČR (období 2016 – 2020, čtvrtletní údaje, klouzavý průměr).....	50

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 Výsledné zobrazení SWOT analýzy ČR	35
Graf 2 Vývoj úrovně HDP a nezaměstnanosti v ČR v období 2010 - 2020	45
Graf 3 Vztah HDP a nezaměstnanosti v ČR (2010 - 2020)	48
Graf 4 Vztah HDP a nezaměstnanosti v ČR (2016 - 2020, čtvrtletní údaje)	52